

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 10.6.2011
СОМ(2011) 328 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Доклад за политиката на конкуренция за 2010 година

{SEC(2011) 690 окончателен}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

Доклад за политиката на конкуренция за 2010 година

Въведение

1. С цел отбелязване на 40-тата годишнина на докладите за политиката на конкуренция настоящото издание започва с преглед на основните развития на политиката на конкуренция и правоприлагането през последните 40 години. Разпоредбите на Договора, в които се определят правомощията и отговорностите на Комисията в областта на политиките на конкуренция, останаха забележително стабилни през последните 40 години, докато икономическата и политическата обстановка се промениха драстично. Така правилата и процедурите на политиката на конкуренция преминават през постоянен процес на адаптиране, за да допринесат за постигането на главните цели на ЕС: изграждане на единния пазар, неговото ефективно функциониране в полза на потребителите и постигане на конкурентоспособна социална пазарна икономика. Погледът назад към това развитие осигурява основата за оценяване на ключовите предизвикателства пред политиката на конкуренция в миналото и предизвикателствата, които все още не са поети.
2. В първата част на настоящия доклад се прави преглед на начина, по който бяха доразвити и прилагани инструментите на политиката на конкуренция, а именно правилата в областта на контрола на държавните помощи, антитръстовите правила и концентрациите. В тази част е включено също актуализиране на използването на временните правила за държавна помощ, приети в отговор на финансовата и икономическата криза. Във втората част се обсъжда как инструментите в областта на конкуренцията бяха приложени в избрани сектори. Третата част е посветена на сътрудничеството в рамките на Европейската мрежа по конкуренция (ЕМК) и с националните съдилища, докато в четвъртата част се разглеждат международните дейности. В петата част е представен преглед на дейности, свързани с потребителите, и диалогът със заинтересованите страни. На последно място в шестата част се съдържа кратко описание на междуинституционалното сътрудничество. За разлика от миналогодишния доклад, настоящият доклад не съдържа глава, посветена на тема, за която се смята, че е от особено значение в областта на политиката на конкуренция.
3. Настоящият доклад представлява неизчерпателно резюме на дейностите, предприети от Комисията в рамките на политиката на конкуренция през 2010 г. Допълнителна информация може да се намери в подробния работен документ на службите на Комисията и на уебсайта на Генерална дирекция „Конкуренция“¹.

¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

40-ТА ГОДИШНИНА НА ДОКЛАДА ОТНОСНО ПОЛИТИКАТА НА КОНКУРЕНЦИЯ

ПОЛИТИКАТА НА КОНКУРЕНЦИЯ: ПРЕДИМСТВО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Последователност и развитие на политика на конкуренция на ЕС

4. В продължение на 40 години Комисията документираща начините, по които прилага и оформя политиката на конкуренция на ЕС. За да бъде отбелязана тази годишнина в тазгодишния доклад не се разглеждат належащи понастоящем въпроси, а вместо това се прави преглед на развитието на политиката на конкуренция.
5. Първият доклад относно политиката на конкуренция беше публикуван през 1971 г. в отговор на искане на Европейския парламент. Малко след това Европейската икономическа общност бе изправена пред тежка икономическа криза, предизвикана от шоковото увеличение на цените на петрола през 1973 г., която доведе до инфлационен натиск. В първите доклади се прави отчет на начина, по който Комисията използва политиката на конкуренция като част от по-широкообхватен съчетания от политики в отговор на тази икономическа криза. Следователно използването на политиката на конкуренция в рамките на координиран политически отговор за справяне с основни икономически предизвикателства не е прецедент.
6. По подобен начин, макар че обстановката, в която се прилага политиката на конкуренция на ЕС, претърпя драстични промени като бързо технологично развитие, разширяване или глобализация, разпоредбите на първоначалния договор от 1957 г., които забраняват определени антиконкурентни споразумения и злоупотреба с господстващо положение, както и разпоредбите относно държавната помощ останаха учудващо непроменени с течение на времето, което свидетелства за присъщото им качество да се прилагат при различни обстоятелства.
7. Регламентите на Съвета, в които се описват по-подробно конкретните правомощия и задължения за правоприлагане на Комисията, също се характеризират със значително постоянство и устойчивост. В областта на антиitrustовите правила регламентът на Съвета от 1962 г., в който се посочват правомощията на Комисията за правоприлагане, не беше изменен до 2004 г. Що се отнася до контрола върху сливанията, съответният регламент беше приет през 1989 г. и беше преработен само веднъж след това. През 1999 г. беше приет регламент, в който се установяват подробни процедурни правила в областта на държавната помощ.
8. Като се вземат предвид изключителните правомощия в областта на политиката на конкуренция, утвърдени в Договора от Лисабон, Комисията има правомощия да приема по-подробни правила относно начина, по който възнамерява да прилага основните инструменти на тази политика, т.е. разпоредбите на Договора относно антиitrustовите правила, сливанията и държавната помощ. Тази свобода на действие в изготвянето и прилагането на такива правила беше потвърдена няколко пъти в решения на европейските

съдилища в Люксембург, чиято съдебна практика играе важна роля за гарантиране на последователност и ефикасност на политиката на конкуренция.

1966 г. <i>Дело Consten и Grundig</i>	1971 г. <i>Решение GEMA</i>	1971 г. <i>Deutsche Grammophon case</i>
Съдът на ЕО установява принципа, че споразуменията, които забраняват износа в рамките на общия пазар, ограничават конкуренцията.	Първото прилагане на член 82 от Договора за ЕО (сега член 102 от ДФЕС), с което се осъжда злоупотреба с господстващо положение на германско дружество за колективно управление, което отказва да	Съдът забранява на притежателя на права върху интелектуална собственост да ги използва с цел предотвратяване на внос на свои собствени продукти и по този начин създава основата на принципа за

9. Освен това тази свобода на действие улесни Комисията при оформянето и поддържането на актуализирана регулаторна рамка в крак с променящите се предизвикателства при изграждането на ЕС. Независимо от това през цялата история на политиката на конкуренция на ЕС се наблюдават две ясно различими характеристики: нейният принос към изграждането и запазването на вътрешния пазар и нейният принос за благосъстоянието на потребителите. Същевременно политиката на конкуренция подпомага основните цели на Европейския съюз, заложи в договорите: конкурентен пазар, икономическо, социално и териториално сближаване и устойчиво развитие.

Принос към изграждането на вътрешния пазар

10. Ключов приоритет през първите десетилетия от съществуването на Европейската икономическа общност беше постепенно да се премахнат наложените от държавите пречки между държавите-членки. Правилата на конкуренция, заложи в Договора за ЕИО — по-специално антиръстовите правила — придружаваха и подкрепяха това постепенно премахване на пречките пред търговията. В действителност, както се посочва в първия доклад относно политиката на конкуренция, „политиката на Общността трябва на първо място да попречи правителствените ограничения и бариери — които бяха премахнати — да бъдат заменени от подобни мерки от частно естество“². В съответствие с това антиръстовите правила бяха стриктно прилагани, така че да се попречи на дружествата да разделят изкуствено вътрешния пазар чрез практики като разпределяне и подялба на пазарите, ценова дискриминация или въвеждане на пречки пред паралелната търговия. Първите дела за нарушаване на антиръстовите правила, които бяха насочени към пречки пред паралелния внос, договорени между частни дружества, са от 60-те години на 20-ти век, по-специално основополагащото решение от 1964 г. срещу споразумението между Grundig и Consten³, което доведе до разпределяне на пазара и значителни ценови разлики на едни и същи продукти във Франция и Германия. Широкообхватните дейности по правоприлагане в тази област продължиха през 70-те години и след това, като бяха насочени към антиконкурентни практики като например картели за подялба на пазара⁴.

² Доклад относно политиката на конкуренция от 1971 г., стр. 13.

³ Решение на съда от 1966 г. по дела C-56/64 и C-58/64 *Grundig-Consten*, Recueil 299.

⁴ Например картела в сектора на захарта — Вж. *Suiker Unie и други/Комисия*, решение от 16.12.1975 г.

1973 г. <i>Комисия/Германия</i>	1976 г. <i>Дело Suiker Unie ("захарен" картел)</i>	1980 г. <i>Philip Morris</i>
Съдът постановява правото на Комисията да поиска възстановяване на несъвместима помощ, за която не е била уведомена.	Като постановява, че не е необходимо да се докаже, че е налице действителен план, Съдът осъжда производителите на захар, които са участвали в съгласувани практики за защита на позицията на двама нидерландски производители на вътрешния си пазар.	Дружеството оспорва цялостното правно основание за контрол върху държавната помощ, след като Комисията отхвърля правото за ползване на инвестиционна помощ. Съдът потвърждава общите правомощия на Комисията, свободата ѝ на действие и много от предпочитаните от нея методи за анализ.

11. Въвеждането на контрола върху сливанията през 1989 г. — едно от най-важните достижения през последните 40 години — трябва да бъде разгледано в контекста на качествения скок, през който преминаваше вътрешният пазар в навечерието на официалното си създаване на 31 декември 1992 г., след влизането в сила на Единния европейски акт от 1987 г. В политиката на конкуренция беше взета под внимание новата пазарна реалност на увеличени възможности пред европейските дружества за сливане и придобиване на активи през националните граници. Беше необходима съществена промяна и регламентът за сливанията от 1989 г. беше кулминацията на кампанията, която Комисията започна още през 1973 г., с която беше създадено „едно гише“ за преглед на сливанията и придобиванията с европейско измерение⁵.

Повишено внимание към благосъстоянието на потребителите

12. Впоследствие през последните две десетилетия политиката на Комисията в областта на антитръстовите правила и сливанията и прилагането ѝ бяха насочени към благосъстоянието на потребителите, по-специално чрез все по-прецизен икономически анализ. Работата на Комисията по регламента за сливанията проправи пътя, по който трябва да се върви, като премахна рисковете от вреди за потребителите в резултат на създаването и укрепването на господстващо положение чрез сливания.
13. В края на 90-те години на 20-ти век и началото на 21-век в рамките на антитръстовата политика на Комисията значително се преориентира към подход, основан на въздействието, по-специално чрез приемането на първото поколение от правила относно споразуменията между конкуренти (хоризонтални споразумения) и споразумения между различни нива от веригата за разпространение на стоки (вертикални споразумения). Това ново поколение от антитръстови правила даде възможност на Комисията, когато оценява благоприятстващите и антиконкурентните аспекти на различни споразумения, да се съсредоточи върху споразуменията, в които участват дружества с пазарна мощ, т.е. които може да доведат до вреди за потребителите.
14. Това позволи също на Комисията да насочи по-добреограничените си ресурси споразуменията между дружества с най-голяма вреда, например картелите, които на практика нямат благоприятстващи конкуренцията ефекти и поради

⁵ Регламент (ЕИО) № 4064/89 на Съвета от 21 декември 1989 г. относно контрола върху сливанията между предприятия (ОВ L 257, 21.9.1990 г., стр. 13).

това винаги са забранени. Както и при други нарушения на антитръстовите правила от страна на дружества, Комисията може да наложи глоби, предназначени за възпиране на такова поведение. Макар и днес битката срещу типичните картели да е напълно призната като основен стълб на политиката на конкуренция, това не винаги е било така. Първоначално Комисията процедираше стъпка по стъпка в отсъствието, с малки изключения, на национални закони и правоприлагане срещу картелите. Според едно описание „целта, съгласно [тогавашния комисар по конкуренция], беше да се започне разследване на няколко главни картела, които вредяха в особена степен на основаването на Общността“⁶. Тук отново се подчертава връзката с постепенното изграждане на вътрешния пазар.

1983 г. <i>Дело Leeuwarder Papierwarenfabrik</i>	1985 г. <i>Групово освобождаване</i>	1988 г. <i>Решение Renault</i>
Като анулира решението на Комисията поради недостатъци в нейния анализ, Съдът определя стандарти за икономическия анализ, с който Комисията трябва да обоснове своите решения за държавна помощ.	През 80-те години Комисията все повече се насочва към законотворчество с цел определяне на конкурентното право, от неофициални и общи известия до официални и обвързващи групови освобождавания.	След дълги преговори Комисията одобрява държавна помощ от Франция при определени условия. Това дело е символизира желанието на Комисията да установи по-ефективен контрол върху държавната помощ за промишлеността.

15. 2002 г. беше преломна за политиката на конкуренция — Първоинстанционният съд анулира в сравнително бърза последователност три решения на Комисията за забрана на сливания на основание липса на достатъчен икономически анализ и грешки при оценяването. Това обаче донесе дългосрочни ползи, тъй като Комисията взе решение бързо да усъвършенства своя капацитет за извършване на по-сложен икономически анализ, по-специално чрез създаването на екип от специализирани икономисти под отговорността на главен икономист още през 2003 г.
16. Това по-сериозно ориентиране към икономическите аспекти беше допълнително развито през следващите години, по-специално с приемането на точен критерий по същество⁷, който решително насочи вниманието към въпроса дали сделката има вероятност да доведе до значителни пречки пред ефективната конкуренция, по-специално като напълно се вземе предвид потенциалната статична и динамична ефективност. Този нов критерий позволи на Комисията да разшири своя преглед отвъд въпроса дали сделката би поставила дадено дружество в господстващо положение, което позволява да бъдат обхванати и други ситуации на едностранно антиконкурентно използване на пазарна мощ. През същата година Комисията прие насоки за хоризонталните сливания, които осигуриха ясна рамка за анализа на такива едностранни ефекти⁸.
17. С приемането на насоките относно приоритетите за правоприлагане на Комисията във връзка със злоупотреби на дружества с господстващо

⁶ Европейска комисия — история и спомени, стр. 306.

⁷ Въведен през 2004 г. в Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия (регламент за сливанията на ЕО) (ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1—22).

⁸ Например в делата *Korsnas/Assidoman Cartonboard* или *T-Mobile Austria/Tele.ring*.

положение, насочени към изтласкване от пазара⁹, икономическият подход, насочен към увеличаване до максимум на благосъстоянието на потребителите, беше поставен в рамката за прилагане на антитръстовите правила. В горепосочения документ се признава, че дружествата с господстващо положение имат право да се конкурират ожесточено въз основа на своите предимства и че по принцип Комисията няма да се интересува от поведение, което води до това неефекасни и по-малко ефикасни конкуренти да напуснат пазара, стига това да е резултат от конкуренция въз основа на предимствата, например качеството на техните продукти и услуги.

18. По-голямото внимание, което обхваща благосъстоянието на потребителите — да се гарантира, че пазарът може да задоволи най-добре потребителите по отношение на цени, продукцията, иновации, качество и разнообразие от продукти и услуги — не означава, че вътрешният пазар вече не е полезен. Напротив, от правен гледна точка връзката между политиката на конкуренция и вътрешния пазар беше потвърдена в Договора от Лисабон. Освен това, както показва кризата, моралът на участниците във вътрешния пазар никога не трябва да се счита за даденост. Комисията трябва да е готова да използва всички налични инструменти винаги, когато този основен актив на Европейския съюз бъде застрашен. Политиката на конкуренция на ЕС — и по-специално правилата за държавната помощ — се оказа от решаващо значение за защитата на вътрешния пазар, по-специално чрез запазване на равноправни условия на финансовите и промишлените пазари.

1989 г. <i>Регламент за сливанията</i>	1991 г. <i>Решение De Havilland</i>	1995-1998 г. <i>Crédit Lyonnais</i>
В регламента за сливанията се предвижда концентрациите с общностно измерение да са от компетентността на Общността и да бъдат извадени от компетентността на националните органи за защита на конкуренцията.	За първи път Комисията забранява сливане, в този случай между канадско дружество и френско-италиански консорциум.	Комисията одобрява държавна помощ в голям размер само при условие че френското правителство се ангажира да приватизира <i>Crédit Lyonnais</i> в открит, прозрачен и недискриминационен процес.

Развитието на контрола върху държавната помощ от скромното му начало до настоящия му статут на крайъгълен камък на вътрешния пазар

19. Контролът върху държавната помощ се превърна в основен елемент на единния пазар, като гарантира, че дружествата са в състояние да се конкурират при равноправни условия независимо от мястото на тяхното установяване и като осигурява предпазни мерки срещу това държавите-членки да се впуснат в наддаване на субсидии в ущърб на другите и на общия европейски интерес. Такова наддаване на субсидиране не само би довело до прахосване на оскъдни ресурси, но и би била в ущърб на сближаването в ЕС.

⁹ Насоки за приоритетите на Комисията по прилагането на член 82 от Договора за ЕО в областта на злоупотребата с практики на отстраняване на конкуренти, наложени от предприятия с господстващо положение (ОВ С 45, 24.2.2009 г., стр. 7—20).

20. Режимът на ЕС относно държавната помощ — уникален експеримент в историята¹⁰ — трябваше да бъде изготвен постепенно от нулата. В действителност при едно предварително проучване на Комисията беше установена „джунгла от национални схеми, голяма част от които бяха стари, сложни и променящи се непрекъснато“¹¹. Всъщност едва през 1973 г. Съдът призна, че Комисията би могла законово да изисква от държавите-членки да наредят на дружествата да възстановят неправомерно предоставена държавна помощ, която е несъвместима с Договора¹². Изминаха още десет години преди Комисията да вземе решение да прилага този принцип като политика. Показателно е, че в доклада относно политиката на конкуренция от 1989 г. трябваше да бъде заявен очевидният факт, че „макар че е била толерирана или приемана в миналото, съвместимостта [на държавната помощ] с общия пазар трябва да бъде преразгледана“¹³.
21. Всъщност броят на служителите, зает с контрола върху държавната помощ, също остана сравнително малък до края на 90-те години. Дори и при това положение бяха приети важни решения, което показва решимостта на Комисията да се справи със субсидираните в голяма степен и неефикасни държавни предприятия, първо в големи промишлени сектори, а след това и в секторите на услугите. Например Комисията и държавите-членки сключиха важни споразумения за прекратяване на предишните неограничени гаранции на държавните дружества¹⁴.

1996 г. <i>Известие за освобождаване от санкции</i>	1999 г. <i>Процедурен регламент за държавна помощ</i>	2001 г. <i>Дело GE/Honeywell</i>
Дружествата, които предоставят информация за картел преди Комисията да започне разследване, могат да се възползват от частичен или цялостен имунитет от глоби. Опитът показва, че това е довело до значително увеличаване на броя разкрити и наказани картели.	В регламента на Съвета се кодифицира практиката на Комисията и съдебната практика на Съда, за първи път се представя ясен и прозрачен набор от процедурни правила и се изясняват процедурите, които се следват от Комисията и държавите-членки в процеса, свързан с държавна помощ.	Сливането е разрешено в САЩ, но Комисията го забранява заради неговите ефекти върху пазара на ЕС. Това обаче е един от редките случаи на несъгласие между органите за защита на конкуренцията на САЩ и ЕС след решението на Комисията по делото Boeing/McDonnell Douglas през 1997 г.

Управление: вкореняване на политиката на конкуренция в целия ЕС и нейното популяризиране отвъд границите му

22. С развитието на култура на конкуренция, с консолидирането на вътрешния пазар и с разработването на политики на конкуренция от страна на Комисията и във все по-голяма степен на националните органи за защита на конкуренцията (НОЗК) дойде моментът за радикална промяна в управлението

¹⁰ Основите на концепцията за държавната помощ бяха положени още през 1961 г. в решението на съда от 23 февруари 1961 г. по дело 30-59 *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Haute Autorité de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier*, Recueil 3.

¹¹ Европейска комисия, 1958—1972 г. — История и спомени, стр. 312.

¹² Решение на съда от 1973 г. по дело C-70/72 *Комисия/Германия*, Recueil 813.

¹³ Доклад относно политиката на конкуренция за 1989 г., стр. 14.

¹⁴ По-специално споразумението Andreatta/Van Miert от юли 1993 г. относно някои държавни предприятия в Италия (Вж. IP/93/734, 8.9.1993 г.) и споразумението Monti/Koch-Weser от юли 2001 г. относно германската система от държавни гаранции за публичноправни кредитни институции (Вж. IP/01/1007, 17.7.2001 г.).

на политиката на конкуренция на ЕС. Това беше така нареченото модернизиране на антиitrustовите правила на ЕС¹⁵. Всъщност влизането в сила на модернизирането на антиitrustовите правила и разширяването бяха извършени в един и същи ден: 1 май 2004 г.

23. Паралелно с това Комисията публикува насоки за държавите-членки относно начина, по който ще оценява подпомагането на конкретни цели на политиката от общоевропейски интерес, например научноизследователската и развойната дейност, регионалното развитие, околната среда или реструктурирането на предприятия в затруднено положение. Към 2005 г. контролът върху държавната помощ беше поставен на преден план в политиката на конкуренция на ЕС, за което свидетелства статутът на плана за действие относно държавната помощ като един от двата ключови приоритета на политиката на конкуренция на ЕС за този мандат, заедно с правоприлагането в областта на картелите. Наред с други неща повишеното внимание към контрола върху държавната помощ допринесе за преминаването към „по-малко и по-добре насочени помощи“, за което говори намаляващият относителен размер на помощите, предоставяни от държавите-членки (от 1,2 % от БВП на ЕС през 1992 г. на 0,62 % през 2009 г., с изключение на антикризисните мерки) и увеличаващия се дял на помощта, насочена към цели от общ интерес (от 50 % в средата на 90-те години на 84 % през 2009 г.)¹⁶. Освен това в плана за действие относно държавните помощи беше препоръчан по-икономически подход, основан на така наречения „балансиращ тест“ по отношение на евентуалните положителни и отрицателни ефекти от помощта, който следва да се използва най-вече за задълбочена оценка на видовете помощ, които обикновено водят до най-голямо нарушаване на конкуренцията.
24. В съответствие с реформите за модернизиране НОЗК и националните съдилища получиха правомощието и задължението да прилагат всички антиitrustови правила на ЕС пряко и изцяло в делата, засягащи търговията между държавите-членки, което постави НОЗК наравно с Комисията като орган за правоприлагане в рамките на Европейската мрежа по конкуренция (ЕМК) и засили ролята на съдилищата при прилагането на антиitrustовите правила по инициатива на частния сектор след решението *Courage/Crehan*¹⁷, в което беше подчертана необходимостта от ефективна система за завеждане на искове за обезщетение при нарушаване на антиitrustовите правила като част от цялостната система на правоприлагане¹⁸. В основата на тази промяна на режима беше схващането, че културата на конкуренция на държавите-членки след почти петдесет години антиitrustова политика е достигнала достатъчно напреднал етап, за да се обоснове значителна степен на децентрализиране в прилагането ѝ. Предстоящото тогава разширяване, най-голямото в историята на ЕС, засили неотложността на процеса на реформи .

¹⁵ Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1—25).

¹⁶ Доклад за държавните помощи — актуализация есен 2010 г. (COM(2010) 701).

¹⁷ Решение на съда от 20 септември 2001 г. по дело C-453/99 *Courage/Crehan*, Recueil I-6297.

¹⁸ Бяла книга относно исковете за обезщетение за вреди при нарушаване на антиitrustовите правила на Европейската общност (COM(2008) 165 окончателен).

2001 г. <i>Courage v Crehan</i>	2001-2003 г. <i>Преразглеждане на мандата на служителя по изслушанията и създаване на позицията „главен икономист“.</i>	2002-2003 г. <i>Дело Airtours, дело Schneider Electric и дело Tetra Laval</i>
Съдът постановява, че всяко лице, претърпяло вреда в резултат на нарушаване на правилата на ЕО в областта на конкуренцията, трябва да е в състояние да поиска обезщетение.	С тези решения се цели повишаване на обективността и качеството на процедурите на Комисията и произтичащите от тях решения.	Като отменя тези три решения за забрана на сливания, Съдът изисква от Комисията да представи подходяща обосновка в своите решения въз основа на точни и убедителни доказателства.

25. Модернизирането значително допринесе за създаване на по-равноправни условия за предприятията, извършващи трансгранична дейност, като им позволи да планират своите бизнес стратегии в съответствие с един, а не 27 набора от правила¹⁹. ЕМК стимулира тясното сътрудничество между НОЗК и Комисията, което доведе до разширено и по-съгласувано прилагане на антиitrustовите правила на ЕС. Освен това чрез премахване на задължението за уведомяване за споразумения, реформата даде възможност както на Комисията, така и на НОЗК да се съсредоточат върху своите дейности по правоприлагане във връзка с нарушенията, които носят най-големи вреди за европейските потребители. Освен това Комисията се стреми към по-голямо сближаване на контрола върху сливанията на равнище ЕС и национално равнище, като за основа използва опита от модернизирането на антиitrustовите правила.
26. Непрекъснатото интегриране на икономиките на държавите-членки в рамките на съгласувана рамка на конкуренция беше допълнено от усилията на Комисията да популяризира общите принципи на конкуренция в международен план. В рамките на една все по-глобализирана икономика осигуряването на по-равноправни условия на световната сцена се превърна в основна цел на политиката на конкуренция. Това накара Комисията да започне от 90-те години на 20-век насам „да се стреми да насърчи прилагането на подобни политики от основните търговски партньори на Общността чрез двустранни споразумения или чрез многостранни преговори“²⁰. В съответствие с това Комисията следва стратегия с два основни аспекта: тя разработи и укрепи преките двустранни отношения с основните търговски партньори и инвестира значително в многостранни органи като ОИСР или Международната мрежа по конкуренцията(ММК).
27. Първото споразумение за сътрудничество със САЩ беше подписано още през 1991 г. и в него беше положена основата за изключително успешното сътрудничество между Комисията и антиitrustовите органи на САЩ. Подобни споразумения бяха сключени с Канада (1999 г.), Япония (2003 г.) и Южна Корея (2009 г.) и се оказаха от огромно значение за решаване на дела за нарушаване на антиitrustовите правила в международен мащаб. Тези двустранни усилия бяха допълнени на многостранно равнище, по-специално в рамките на ОИСР и ММК, в които Комисията взе активно участие като учредителен член и които играят ролята на важни форуми за разпространение на добри практики, насърчаване на сближаването и улесняване на сътрудничеството.

¹⁹

Доклад относно функционирането на Регламент 1/2003 (СОМ(2009) 206 окончателен).

²⁰

Доклад относно политиката на конкуренция за 1992 г., стр. 15.

2003	2004	2004
<i>Altmark Case</i>	<i>Council Regulation 1/2003 ("Modernisation Regulation")</i>	<i>Microsoft case</i>
The Court clarifies that public service obligations only escape State aid scrutiny if the undertaking entrusted with the public service is an efficient undertaking. This strengthens the Commission's powers of control of public service obligations.	The notification system for potentially anticompetitive agreements is replaced by a self-assessment system. A new framework for co-operation between the National Competition Authorities and the Commission is established.	Microsoft abused its market power by deliberately restricting interoperability between Windows PCs and non-Microsoft work group servers, and by tying its Windows Media Player with its dominant Windows operating system. By levying additional fines for non-cooperation, the Commission shows strong enforcement of its decisions.

28. Значението на международното измерение се признава във все по-голяма степен, като последно това бе направено в доклада на бившия комисар по конкуренцията Mario Monti, озаглавен „*Нова стратегия за единния пазар*“²¹. Макар че в този доклад се изброяват няколко ключови предизвикателства, пряко свързани с измерението на конкуренцията в ЕС на вътрешния пазар, например задълбочаване на сближаването при прилагането на антитръстовите правила в държавите-членки и координацията между Комисията и НОЗК, по-специално при оценката на сливания или политиките за налагане на глоби, в него също така се подчертава необходимостта от по-голямо сближаване на принципите на политиките на конкуренция на международно равнище, особено с най-бързо развиващите са търговски партньори на ЕС. В действителност наскоро Комисията задълбочи своето двустранно сътрудничество с органите за защита на конкуренцията на основни икономически сили като Китай, Индия и Бразилия. Разработването на ефективна политика на конкуренция и култура на конкуренция е огромно предизвикателство, което изисква време, както личи от собствения опит на ЕС. Същевременно органите за защита на конкуренцията и законодателството в областта на конкуренцията станаха част от основното икономическо управление, както пролича от експоненциалното увеличение през последните десетилетия на броя на органите за защита на конкуренцията, които са част от ММК (понастоящем над 100 органа).

Политиката на конкуренция като инструмент в подкрепа на конкурентоспособността в съответствие със стратегията „Европа 2020“

29. От първите годишни доклади става ясно, че приносът и подкрепата на конкуренцията към другите цели на политиката вече не се използват единствено като инструмент за решения по време на кризи. С излизането на ЕС от настоящата криза в обстановката на ожесточена световна конкуренция, основно предизвикателство за политиката на конкуренция през следващите години ще бъде да подкрепя колкото се може по-ефективно стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж.
30. Политиката на конкуренция е напълно в състояние да даде такъв принос, тъй като тя е ключов фактор за по-доброто функциониране на пазарите чрез ефикасно разпределение на ресурсите и повишена производителност и иновации. Поради това тя е в основата на конкурентоспособността на

²¹ Доклад на професор М. Monti до председателя на Европейската комисия: „Нова стратегия за единния пазар“ от 9.5.2010 г.

икономиката на ЕС, която е по-важна от всякога за запазване на икономическата и финансовата стабилност. От това следва, че политиката на конкуренция и реформите за повишаване на конкуренцията трябва да представляват неразделна част от икономическото управление.

31. В правилата в областта на конкуренцията се признава също необходимостта да се даде възможност на държавите-членки да популяризират целите на Европейския съюз за икономическо, социално и териториално сближаване. Насоките за регионална помощ улесняват постигането на териториалното сближаване на Европейския съюз чрез насърчаване на развитието на победните региони. Освен това разнообразните правила за държавна помощ позволяват да се предоставя помощ за обучение и насърчаване на достъпа до заетост на работници с увреждания и в неравностойно положение.

2009 г.

Делото Intel

Intel нанесе вреда на милиони европейски потребители, като умишлено препятства конкурентите да навлязат на пазара за компютърни чипове в продължение на много години и по този начин ограничи избора на потребителите и изкуствено завиши цените (делото се обжалва).

2008-2010 г.

Временни мерки за държавни помощи

Комисията временно изменя правилата за държавна помощ за финансовия сектор и реалната икономика, за да даде възможност за отпускане на допълнителна държавна помощ за финансовите институции и за да смекчи ефектите от кризата върху реалната икономика. Тази мярка илюстрира гъвкавостта на правилата за конкуренция и тяхната предпазна роля при координирането на действията на държавите-членки и запазването на единния пазар.

32. Опазването на околната среда и насърчаването на устойчив растеж са други основни области, в която политиката на конкуренция беше развита, за да се вземе предвид дългосрочно предизвикателство за Европейския съюз. . Посредством прилагането на антитръстовите правила в енергийния сектор, което подобрява ликвидността и сигурността на доставките във вътрешния пазар, и приемането на насоки относно държавната помощ за защита на околната среда, които улесняват отпускането на помощи, насочени към случаите на пазарна неефективност в тази област, Комисията гарантира, че политиката на конкуренция подпомага прехода към по-устойчива икономика.

Заклучение: устойчивост и адаптивност на политиката на конкуренция на ЕС

33. Европейският съюз преминава през период на бързи и коренни промени. Някои предизвикателства и проблеми могат да бъдат предвидени с известна степен на сигурност — излизането от кризата, световната конкуренция и устойчивото развитие са сред най-ясно изразените. Но ЕС несъмнено ще се изправи и пред други предизвикателства, които все още не могат да се предвидят. Независимо от това е ясно, че политиката на конкуренция във всеки момент от своето съществуване в контекста на стабилната рамка на договорите беше в състояние да се адаптира към значителните промени в своята среда. Предвид нейната устойчивост и адаптивност, политиката на конкуренция на ЕС ще продължи да е едно от предимствата на Европейския съюз.

1. ИНСТРУМЕНТИ

1.1. Последващи мерки във връзка с прилагането на временната антикризисна рамка за държавна помощ

1.1.1. Помощи, свързани с кризата в полза на финансовия сектор

34. От началото на световната финансова криза през есента на 2008 г. насам Комисията осигури подробни насоки относно критериите за съвместимостта на временните мерки за помощ, свързани с кризата, в полза на финансовите институции в съответствие с член 107, параграф 3, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), било то под формата на държавни гаранции²², рекапитализации²³ или мерки за облекчаване на активите²⁴, и относно необходимите мерки за реструктуриране на банки в затруднение²⁵. С прилагането на правилата за държавна помощ Комисията гарантира, че нарушаването на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар е ограничено до минимум въпреки големия размер на държавната помощ и че банките бенефициери се реструктурират, когато това е необходимо.
35. Между 1 октомври 2008 и 1 октомври 2010 г. Комисията прие повече от 200 решения относно мерки за държавна помощ в полза на финансовия сектор с цел преодоляване на сериозни затруднения в икономиките на държавите-членки. Бяха разрешени, изменени или удължени повече от 40 схеми, а индивидуалните решения се отнасяха до над 40 финансови институции. През 2009 г. номиналният размер на помощите за финансовия сектор, използвани от държавите-членки, беше 1107 млрд. EUR (9,3 % от БВП на ЕС), . срещу 1236 млрд. EUR²⁶ за 2008 г.
36. Наличието на държавни гаранции се оказа ефективен инструмент през цялата криза за подобряване на достъпа на банките до финансиране и за възстановяване на доверието на пазара. Използването на схемите за рекапитализация беше ограничено през 2010 г., докато през същата година бяха разрешени няколко *ad hoc* намеси. Наблюдаваше се обаче намаляване на прибягването до вливане на държавен капитал през 2010 г. в сравнение с 2009 г. Освен това банките, които се възползваха от мерки за помощ чрез облекчение на активите или капитализация през 2009 или 2010 г., трябваше да поемат задължения за реструктуриране.

²² Съобщение на Комисията — Прилагане на правила за държавна помощ към мерки, взети във връзка с финансовите институции в контекста на настоящата световна финансова криза (ОВ С 270, 25.10.2008 г., стр. 8).

²³ Съобщение на Комисията — Рекапитализация на финансовите институции в условията на настоящата финансова криза: ограничаване на помощта до необходимите минимални равнища и предпазни мерки срещу излишното нарушаване на конкуренцията (ОВ С 10, 15.1.2009 г., стр. 2).

²⁴ Съобщение на Комисията относно обработването обезценените активи в банковия сектор на Общността (ОВ С 72 от 26.3.2009 г., стр. 1).

²⁵ Съобщение на Комисията относно връщане на жизнеспособността и оценка на мерките за реструктуриране във финансовия сектор според правилата за държавна помощ в настоящата криза (ОВ С 195, 19.8.2009 г., стр. 9).

²⁶ Доклад за държавните помощи — актуализация есен 2010 г. (COM(2010) 701).

37. Преструктурирането на редица европейски банки беше сред основните предизвикателства през 2010 г. и следваше три основни принципа: i) възстановяване на жизнеспособност в дългосрочен план без държавна помощ въз основа на разумен план за реструктуриране, ii) споделяне на тежестта между банката/нейните акционери и държавата и iii) ограничаване на нарушаването на конкуренцията, обикновено чрез структурни (продажби) и поведенчески мерки (забрана за придобиване или ограничения за агресивно търговско поведение). През 2010 г. Комисията одобри преструктурирането или ликвидацията на 14 банки. Основните дела бяха свързани с Aegon, Dexia, Ethias, Parex и Sparkasse Köln/Bonn²⁷. Всички те бяха одобрени от Комисията и включваха обвързващи поведенчески и структурни мерки. Комисията прие отрицателно решение по делото Banco Privado Português и понастоящем банката е в процес на ликвидация²⁸.
38. В резултат на намесата на публичните органи сериозният недостиг на финансиране за банките през есента на 2008 г. беше преодолян сравнително бързо. При все това кризата на държавния дълг, която се разрази през първата половина на 2010 г., ясно демонстрира, че макар да има подобрене в сравнение с пиковия момент в края на 2008 г., силното напрежение на финансовите пазари продължава да изисква целенасочена помощ, свързана с кризата, и след 2010 г. На 1 декември 2010 г. Комисията удължи валидността на правилата за мерки, свързани с кризата, в полза на финансовия сектор до края на 2011 г.²⁹ При все това, предвид доказателствата, че банките са изправени пред все по-малко трудности при привличането на капитал от пазарите, от 1 януари 2011 г. Комисията въведе изискване да се представя план за реструктуриране за всеки бенефициер на мярка за рекапитализация или обезценени активи, независимо дали се счита, че банката е в добро или в затруднено положение.

1.1.2. Въвеждане на временната рамка за реалната икономика

39. През 2008 г. Комисията прие временната рамка (ВР)³⁰, предназначена за улесняване на достъпа на предприятията до финансиране в контекста на кризата. Между нейното въвеждане и 1 октомври 2010 г. Комисията одобри 73 схеми и четири мерки за *ad-hoc* помощ. Размерът на одобрената помощ през 2009 г. беше 82,5 млрд. EUR (0,7 % от БВП на ЕС).
40. Основните използвани мерки бяха съвместими ограничени помощи, субсидирани гаранции и субсидирани заеми. Облекчаването на условията за приемане по изключение на правителствени застраховки на експортни кредити в рамките на Общността допринесе за поддържане на търговията.

²⁷ Дела N372/2009 *План за възстановяване на жизнеспособността на Aegon*, C9/2009 *Преструктуриране на Dexia*, N256/2009 *Помощ за реструктуриране за Ethias*, C26/2009 *Помощ за реструктуриране за Parex* и C32/29 *Преструктуриране на Sparkasse Köln/Bonn*.

²⁸ Дело C33/2009 *Преструктуриране на BPP*.

²⁹ Съобщение на Комисията относно прилагането от 1 януари 2011 г. на правилата за държавни помощи за подкрепата на мерки в полза на банки в контекста на финансовата криза (ОВ С 329, 7.12.2010 г., стр. 7).

³⁰ Временна общностна рамка за мерките за държавна помощ за подпомагане на достъпа до финансиране при настоящата финансова и икономическа криза (консолидирана версия) (ОВ С 83, 7.4.2009 г., стр. 1).

Адаптирането на рисковия капитал също беше прието положително като важен сигнал за частните инвеститори. Субсидираните заеми за производството на екологосъобразни продукти бяха използвани от по-малък брой държави-членки, като за такива заеми уведомиха пет държави³¹.

41. С оглед крехкото икономическо възстановяване Комисията счете, че е твърде рано да остави валидността на ВР да изтече в нейната цялост в края на 2010 г. Беше сметнено, че нейното постепенно прекратяване е най-подходящият отговор на настоящата пазарна ситуация. На 1 декември 2010 г. Комисията одобри удължаване на временната рамка³² до края на 2011 г., като акцентът бе поставен върху малките и средните предприятия (МСП) и върху ограничен набор от мерки. Бяха запазени мерките, насочени към все още нерешени случаи на пазарна неефективност, по-специално проблемите с достъпа на МСП до финансиране, посредством налагането на по-строги условия, за да се отрази постепенното преминаване към нормален режим на държавна помощ.

1.1.3. Принос на политиката на конкуренция към програмите за икономическо адаптиране на Гърция и Ирландия

42. През 2010 г. данъчното състояние на Гърция се оказа в трудно положение.. В подкрепа на усилията на гръцкото правителство да стабилизира икономиката на 2 май 2010 г. Комисията, Европейската централна банка и Международният валутен фонд (МВФ) поеха ангажимент за тригодишна програма за икономическо приспособяване³³, финансирана от държавите-членки от Евророната с двустранни заеми на обща стойност 80 млрд. EUR и подкрепена от МВФ със стандартен споразумение в размер на около 30 млрд. EUR. Гръцките власти одобриха многогодишна програма за данъчна консолидация и структурни реформи с цел гръцката икономика да поеме по устойчив път, да бъде възстановено доверието на пазарите за държавни дългове и да бъде запазена стабилността на Евророната. С оглед укрепване на гръцката финансова система Комисията разреши издаване на допълнителни правителствени гаранции³⁴, беше създаден независим фонд за финансова стабилност, който предоставя капиталова помощ за банките³⁵, и бяха представени планове за реструктуриране на шест рекапитализирани банки в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ. Освен това в структурните реформи на програмата за икономическо приспособяване беше включен раздел, посветен на конкуренцията. По този начин Гърция сътрудничи на Комисията във връзка с новия си закон за инвестициите, реформите на гръцкия орган за защита на конкуренцията и либерализирането на регламентирани професии.

³¹ Франция, Германия, Италия, Испания и Обединеното кралство.

³² Временна рамка на Съюза за мерките за държавна помощ за подпомагане на достъпа до финансиране при настоящата финансова и икономическа криза (ОВ С 6, 11.1.2011 г., стр. 5).

³³ „The Economic Adjustment Programme for Greece“, European Economy, Occasional Papers бр. 61, май 2010 г.

³⁴ Дело N260/2010 *Трето удължаване на гръцката схема за помощ на банките* (ОВ С 238, 3.9.2010 г., стр. 3).

³⁵ Дело N328/2010 *Реструктуризация на кредитни институции в Гърция от фонда за финансова стабилност* (ОВ С 316, 20.11.2010 г., стр. 7).

43. Що се отнася до Ирландия, ситуацията през последното тримесечие от годината стана много напрегната както за банките, така и по отношение на държавния дълг. Комбинацията от тежка икономическа криза и раздут банков сектор с огромни загуби доведе до сериозен натиск върху ирландския държавен дълг. На 28 ноември 2010 г. бе изготвена програма с общото съгласие на Комисията, Европейската централна банка (ЕЦБ), МВФ и ирландските органи³⁶. В програмата се предвиждаше заем в размер на 85 млрд. EUR на Ирландия, от които 35 млрд. EUR ще бъдат налични за възстановяване на жизнеспособността на банките. Като част от програмата две национални банки ще бъдат закрити (Anglo Irish Bank и INBS), докато други ще бъдат капитализирани и реструктурирани в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ. Що се отнася до свързаните с конкуренцията структурни реформи, ще бъдат взети редица политически мерки за укрепване на конкуренцията на продуктите и енергийните пазари и други мрежови индустрии. Това включва въвеждането на законодателни промени за премахване на ограниченията пред търговията и конкуренцията в защитени сектори, вземане на мерки във връзка с настоящото изключване на някои сектори от обхвата на националния закон за конкуренцията и засилване на мерките срещу антиконкурентното поведение.

1.2. Прилагане на антиръстовите правила

1.2.1. Оформяне на правилата: преглед на регламентите за групово освобождаване

Регламент за групово освобождаване, прилижим за вертикални споразумения

44. На 20 април 2010 г. Комисията прие преработения регламент за групово освобождаване³⁷ и насоките³⁸ относно вертикалните споразумения, т.е. споразумения между доставчици и купувачи, които извършват дейност на различни нива от веригата за производство и дистрибуция с цел доставяне и разпространение на продукти и услуги.
45. Основният принцип на преработените правила продължава да гласи, че дружествата с ограничена пазарна мощ могат сами да решават как да се разпространяват техните продукти, при условие че техните споразумения не съдържат определяне на цени или други типични ограничения. Правилата обаче бяха преработени, за да се вземе под внимание потенциалната пазарна мощ както на купувачите, така и на продавачите, така че за получаване на групово освобождаване всички страни по споразумението трябва да имат пазарен дял под 30 % .
46. В регламента и придружаващите го насоки също така се взема под внимание бързото развитие на интернет като среда за онлайн продажби и трансгранична

³⁶ МЕМО/10/624.

³⁷ Регламент (ЕС) № 330/2010 на Комисията от 20 април 2010 г. за прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно категориите вертикални споразумения и съгласувани практики (ОВ L 102, 23.4.2010 г., стр. 1—7).

³⁸ Известие на Комисията — Насоки относно вертикалните ограничения (ОВ С 130, 19.5.2010 г., стр. 1—46).

търговия, което увеличава изборът на потребителите и ценовата конкуренция. Чрез по-голямата яснота и подобрената предвидимост на новите правила дистрибуторите имат очевиден стимул да развият онлайн дейности, за да привличат и към тях да се обръщат потребители от целия ЕС, като по този начин се гарантира пълното реализиране на цифровия вътрешен пазар.

Регламенти за групово освобождаване, приложими към споразумения за хоризонтално сътрудничество

47. На 14 декември 2010 г. Комисията прие нови правила и насоки за оценяване на споразуменията за хоризонтално сътрудничество, т.е. споразумения, сключени между дружества, които извършват дейност на едно и също ниво от веригата на доставки, например споразумения за сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност, производството, закупуването, маркетинга, стандартизация и обмяна на информация. Този нов режим се състои от два регламента за групово освобождаване относно споразумения за научноизследователска и развойна дейност от една страна и споразумения за специализация и съвместно производство от друга страна³⁹, както и придружаващи хоризонтални насоки⁴⁰.
48. Подходът на Комисията, установен в новите правила, е да се остави максимална свобода за сътрудничество на дружествата, като същевременно се защитава конкуренцията от форми на сътрудничество в разрез с член 101 от ДФЕС, т.е. вредни за потребителите. Гледната точка на Комисията относно сътрудничеството между конкуренти не се е променяла по същество от въвеждането на предишните правила през 2000 г. Независимо от това новите правила относно споразуменията за хоризонтално сътрудничество са много по-подробни, по-лесни за прилагане и по-ясни от предишните. Две от ключовите характеристики на реформата са въвеждането на нова глава относно обмяна на информация и значително преработване на главата относно споразуменията за стандартизация. В тази глава се разясняват по-специално ключовите условия за гарантиране на конкурентни процеси за определяне на стандарти и се допринася за изграждане на по-ефикасна система на стандартизация в Европа, което е цел, заложенa във водещата инициатива „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията“ от стратегията „Европа 2020“⁴¹.

³⁹ Регламент (ЕС) № 1217/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за изследвания и разработки (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 36) Регламент (ЕС) № 1218/2010 на Комисията от 14 декември 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за някои категории споразумения за специализация (ОВ L 335, 18.12.2010 г., стр. 43).

⁴⁰ Насоки относно приложимостта на член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на споразуменията за хоризонтално сътрудничество (ОВ C 11, 14.1.2011 г., стр. 1).

⁴¹ Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията: Извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие (COM(2010) 614).

Регламенти за групово освобождаване по сектори

49. В областта на застраховането на 24 март 2010 г. беше приет новият регламент за групово освобождаване в застрахователния сектор⁴². На 27 май Комисията прие нови правила в областта на конкуренцията за споразумения между производители на превозни средства и техните оторитизирани дилъри, сервизи и дистрибутори на резервни части⁴³. Новите правила хармонизират в общ план политиката на конкуренция на автомобилния пазар с общия режим, приложим към други сектори.

1.2.2. Действията по правоприлагане от страна на частноправни субекти на антиitrustовите правила на ЕС

50. Действията по правоприлагане от страна на частноправни субекти на антиitrustовите правила на ЕС е важно допълнение към силното публично прилагане от страна на Комисията и националните органи за защита на конкуренцията. В своята Бяла книга относно исковете за обезщетение за вреди при нарушаване на антиitrustовите правила⁴⁴ от 2008 г. Комисията предложи редица мерки, например колективно обезщетяване и количествено определяне на обезщетенията по дела за нарушаване на антиitrustовите правила, за да бъдат подобрени възможностите на потребителите и предприятията да получат компенсация за вреди, причинени им от нарушения на антиitrustовите правила.

51. Предложенията на Комисията относно колективното обезщетение поставиха началото на широк обществен дебат, който премина отвъд границите на антиitrustовите правила и се съсредоточи върху ролята на колективното обезщетение, когато едно нарушение на правилата на ЕС наврежда на големи групи от потърпевши. Комисията взе решение да организира обществена консултация, която следва да допринесе за установяване на набор от общи принципи за евентуални бъдещи законодателни предложения относно колективното обезщетение. През 2011 г. е насрочено приемането на съобщение, в което се представят такива принципи.

1.2.3. Прилагане на член 101 от ДФЕС: картели

52. През 2010 г. Комисията прие седем решения в областта на картелите⁴⁵ и наложи глоби на обща стойност над 3 млрд. EUR на 70 предприятия, като по

⁴² Регламент (ЕС) № 267/2010 на Комисията от 24 март 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за определени категории споразумения, решения и съгласувани практики в застрахователния сектор (ОВ L 83, 30.3.2010 г., стр. 1).

⁴³ Регламент (ЕС) № 461/2010 на Комисията от 27 май 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз към категориите вертикални споразумения и съгласувани практики в сектора на моторните превозни средства (ОВ L 129, 28.5.2010 г., стр. 52).

⁴⁴ Бяла книга относно исковете за обезщетение за вреди при нарушаване на антиitrustовите правила на Европейската общност (COM(2008) 165 окончателен).

⁴⁵ Дела COMP/38511 *DRAM*, COMP/39092 *Санитарни инсталации за бани*, COMP/38344 *Обработена стомана*, COMP/38866 *Фосфати за храна за животни*, COMP/36212 *Самокопираща хартия* (повторно приемане на решение спрямо Bolloré), COMP/39258 *Превоз на стоки по въздуха* и COMP/39309 *LCD*.

този начин продължи да съсредоточава своите усилия върху стриктното правоприлагането в борбата срещу картелите.

53. Комисията се съсредоточи върху подбръването на ефикасността на процеса чрез прилагане на процедурата за постигане на споразумение. През 2010 г. Комисията прие своите две първи решения за постигане на споразумение: пълно решение за постигане на споразумение по делото DRAM и хибридно решение за постигане на споразумение по делото за фосфати за храна за животни. Делото за DRAM представлява важен момент в практиката на ЕС по отношение на картелите, тъй като постиганатото по това дело споразумение бе приложено за всичките десет участващи предприятия и решението не беше обжалвано.
54. На фона на икономическата криза седемте решения в областта на картелите, приети през 2010 г., доведоха до 32 искания за намаляване на глобата на основание „неспособност на предприятието да плаща“⁴⁶, девет от които бяха одобрени след задълбочен анализ на финансовото положение на заявителите.

1.2.4. Прилагане на член 101 от ДФЕС: други споразумения и съгласувани практики

55. През 2010 г. Комисията приключи работата по голямо дело за нарушаване на антиitrustовите правила съгласно член 101 от ДФЕС в сектора на въздушния транспорт, като одобри правно обвързващите ангажименти, предложени от British Airways, American Airlines и Iberia⁴⁷. Това решение ще доведе до значителни ползи за европейските потребители, като гарантира, че се поддържа достатъчна конкуренция в трансатлантическите полети, особено от Лондон.
56. В сектора на финансовите услуги Комисията одобри правно обвързващите ангажименти на Visa относно многостранни обменни такси за транзакции с потребителски карти с незабавно дебитиране, приложими по отношение на трансгранични транзакции в Европейското икономическо пространство (ЕИП) и национални транзакции в девет държави от ЕИП⁴⁸, като така ги съгласува с едностранните ангажименти на MasterCard от 1 април 2009 г.⁴⁹ и „методологията на безразличието на търговеца“ към методите за разплащане.
57. Освен това Комисията прие своето първо решение за нарушаване на антиitrustовите правила на пазара за здравни услуги. Тя наложи глоба в размер на 5 млрд. EUR на френската асоциация на фармацевтите⁵⁰, като осъди нейното пазарно поведение на френския пазар за клинични лабораторни изследвания.

1.2.5. Прилагане на член 102 от ДФЕС: злоупотреба с господстващо положение

58. Комисията продължи да осъществява своите дейности по правоприлагане на член 102 от ДФЕС, по-специално в енергийния сектор, където прие четири

⁴⁶ Вж. точка 35 от Насоките относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003 (ОВ С 210, 1.9.2006 г., стр. 2—5).

⁴⁷ Дело COMP/39596 BA/AA/IB. Вж. IP/10/936 и MEMO/10/330, 14.7.2010 г.

⁴⁸ Дело COMP/39398 MOT на Visa. Вж. IP/10/1684, 8.12.2010 г.

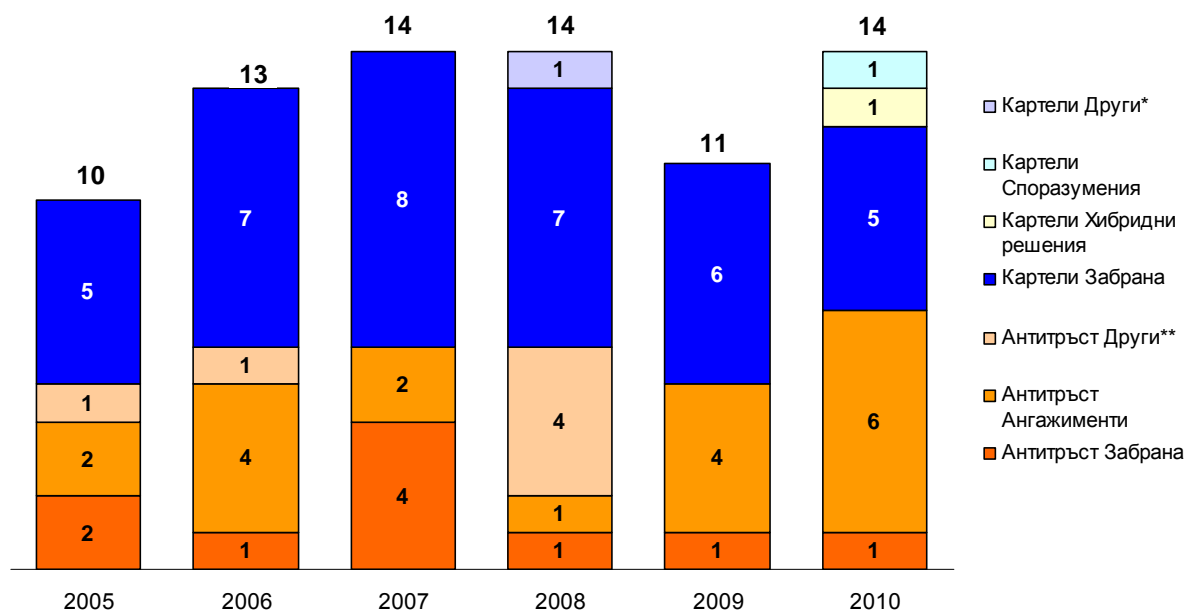
⁴⁹ Дело COMP/34579 MasterCard. Вж. IP/09/515, 1.4.2009 г.

⁵⁰ Дело COMP/39510 ONP. Вж. IP/10/1683, 8.12.2010 г.

решения, и в сектора на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), където откри няколко процедури.

59. Що се отнася до енергийния сектор, Комисията предприе последващи мерки във връзка със своето проучване в енергийния сектор от 2007 г., като прие четири решения по големи случаи на нарушаване на антитръстовите правила, с които бяха поети обвързващи ангажименти, предложени от предприятията, за преустановяване на евентуално нарушение. Те са свързани с историческите оператори във Франция, Швеция, Германия и Италия, които пречат достъпа до енергийните пазари чрез разнообразни средства, например дългосрочни договори за доставки с ограничения срещу препродажба или ограничаване на достъпния капацитет за транспорт или износ по енергийните мрежи⁵¹.
60. В пазарите на ИКТ Комисията започна процедури срещу IBM относно потенциални злоупотреби с господстващо положение на пазара за централни процесорни блокове за обработка на информация и срещу Google Inc относно потенциални злоупотреби с господстващо положение при онлайн търсенето, онлайн рекламите и посредничеството при онлайн рекламите. Комисията предприе две предварителни разследвания на търговските практики на Apple във връзка с iPhone. И двете бяха прекратени, след като Apple предложи да промени тези практики⁵².

Брой решения за правоприлагане във връзка с нарушаване на антитръстовите правила и картели по година и по тип, 2005—2010 г.

* Отхвърляне на жалбата ** Отхвърляне на жалбата, процедурно нарушение, периодична имуществена санкция
Източник: ГД „Конкуренция“

⁵¹ Вж. раздел 2.2. по-долу.
⁵² Вж. раздел 2.4. по-долу.

1.3. Контрол върху сливанията

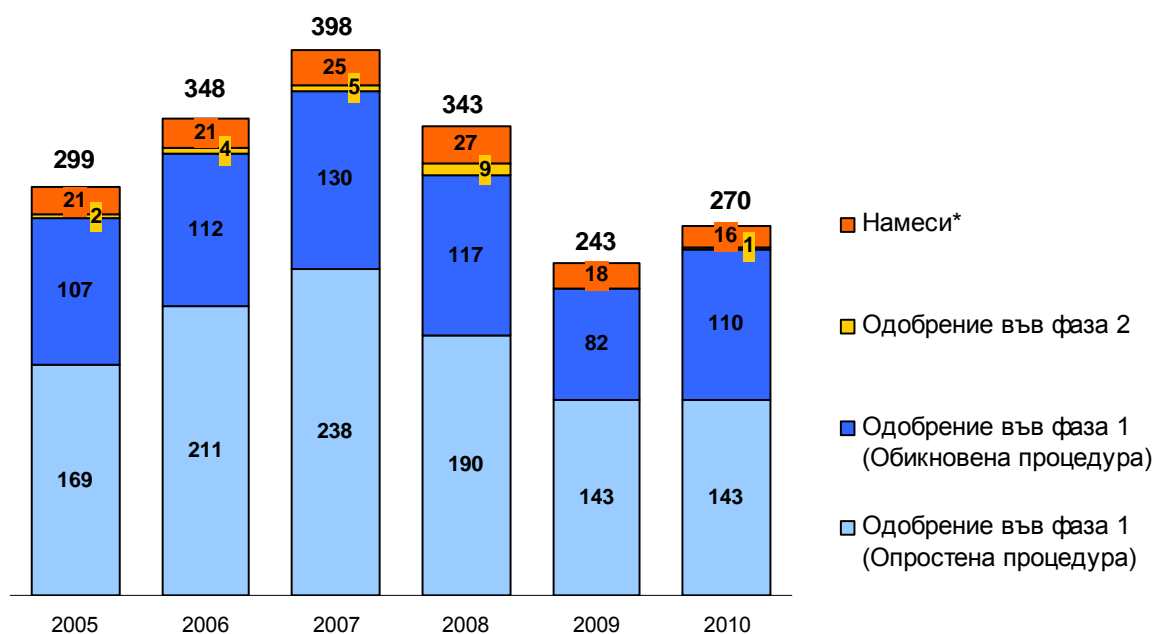
61. През 2010 г. броят на сливанията, за които Комисията беше уведомена, беше малък поради икономическата криза. През тази година Комисията беше уведомена за общо 274 сделки, бяха приети 16 решения, подлежащи на условия и не бяха приети решения за забрана. Огромното мнозинство от сливанията, за които беше изпратено уведомление, бяха одобрени без условия както съгласно обичайната процедура, така и съгласно опростената процедура, по която бяха отправени 55 % от уведомленията.
62. През 2010 г. Комисията прие три решения след задълбочен анализ във втората фаза на разследването на сливанията на Oracle/Sun Microsystems⁵³ (виж раздел 2.4. по-долу), Monsanto/Syngenta⁵⁴ и Unilever/Sara Lee Body⁵⁵.
63. След задълбочено разследване на 17 ноември 2010 г. Комисията даде разрешение за придобиването на световната дейност със семена от слънчоглед на американската компания Monsanto от швейцарската Syngenta, при условие че Monsanto продаде дейността със слънчогледови хибриди, които се предлагат на пазара или се подлагат на официални изпитвания в Испания и Унгария, както и родителски линии, които се използват за създаването на тези хибриди или които понастоящем се разработват за създаване на хибриди, предназначени за Испания и Унгария.
64. На същата дата Комисията също така разреши планираното придобиване от английско-нидерландската компания за потребителски стоки Unilever на предприятията за продукти за лична хигиена и перилни препарати на Sara Lee Corp от САЩ при определени условия. Задълбоченото разследване на Комисията показва, че сливането ще осигури на Unilever много силна лидерска позиция на редица пазари за дезодоранти чрез комбиниране на търговските марки на страните, по-специално Sanex с Dove и Rexona, които понастоящем се конкурират. За разсейване на тези опасения сливащите се страни предложиха да продадат марката Sanex на Sara Lee и свързаната с нея дейност в Европа.

⁵³ Дело COMP/M.5529 *Oracle/Sun Microsystems* (ОВ С 91, 9.4.2010 г., стр. 7).

⁵⁴ Дело COMP/M.5675 *Бизнес със семена от слънчоглед на Syngenta/Monsanto*. Вж. IP/10/1515, 17.11.2010 г.

⁵⁵ Дело COMP/M.5658 *Unilever/Sara Lee Bodycare*. Вж. IP/10/1514, 17.11.2010 г.

Брой окончателни решения за сливания по година и по вид, 2005—2010 г.

*В това число една забрана от 2007 г.

Източник: ГД „Конкуренция“

1.4. Контрол върху държавната помощ

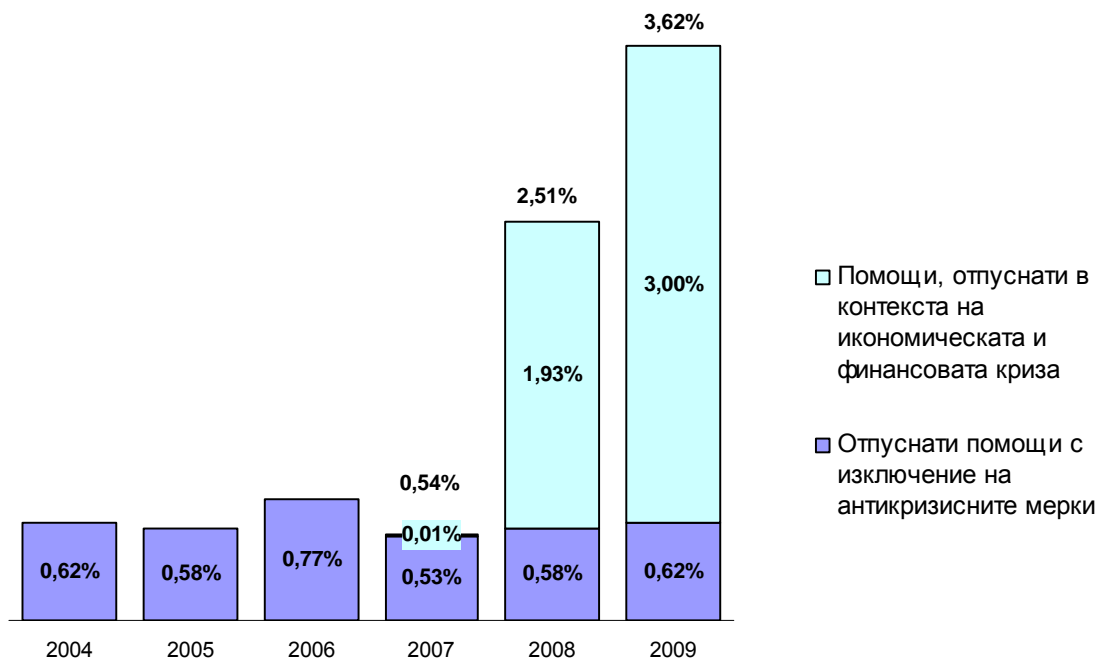
65. Огромната част от одобрената помощ през 2010 г. е свързана с хоризонтални цели от общеевропейски интерес, например култура и опазване на наследството, регионално сближаване, опазване на околната среда, научноизследователска и развойна дейност и иновации, компенсирание на щети, причинени от природни бедствия, без да се засяга помощта, свързана с икономическата и финансовата криза. Държавите-членки се възползваха от възможностите, предлагани съгласно общия регламент за групово освобождаване (ОРГО)⁵⁶, съгласно който мерките, които отговарят на неговите критерии, могат да бъдат разрешени без предварително уведомяване на Комисията. През 2010 г. Комисията беше информирана за въвеждането на 414 такива нови мерки от държавите-членки.
66. От гледна точка на размера на разрешената помощ, стойностите се събират със закъснение от една година в двугодишните доклади за държавните помощи. Общата помощ с изключение на мерките, свързани с кризата, през 2009 г. възлизаше на 0,62 % от БВП или 73,2 млрд. EUR, малко повече от нивото през 2008 г. (0,58 % от БВП). Средно 84 % от помощта за промишлеността и сектора на услугите беше насочена към хоризонтални цели от общ интерес⁵⁷.

⁵⁶ Регламент (ЕО) № 800/2008 на Комисията от 6 август 2008 г. относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с общия пазар в приложение на членове 87 и 88 от Договора (Общ регламент за групово освобождаване) (ОВ L 214, 9.8.2008 г., стр. 3).

⁵⁷ Доклад за държавните помощи — актуализация есен 2010 г. (COM(2010) 701).

67. 2010 г. беше първата пълна година, в която функционираше пакетът от мерки за опростяване. Този пакет се състои от кодекс на най-добри практики⁵⁸ и известие относно опростената процедура⁵⁹, като и двете целят подобряване на ефективността, прозрачността и предвидимостта на процедурите за държавна помощ. Първите резултати от кодекса на най-добри практики са окуражаващи, по-специално във връзка с обработването на жалби, като все по-голям брой жалбоподатели биват информирани за статуса на техните жалби.

Развитие на общия размер на държавната помощ, предоставена от държавите-членки, като процент от БВП в рамките на ЕС, 2004—2009 г.⁶⁰

Източник: ГД „Конкуренция“, Евростат

⁵⁸ Кодекс на най-добри практики при провеждане на процедури на контрол на държавните помощи (ОВ С 136, 16.6.2009 г., стр. 13—20).

⁵⁹ Известие на Комисията относно опростената процедура за разглеждане на определени видове държавна помощ (ОВ С 136, 16.6.2009 г., стр. 3—12).

⁶⁰ Тази сума обхваща помощта за производството, услугите, въгледобивната промишленост, земеделието, риболова и част от транспортния сектор, но поради липса на сравними данни от нея е изключена помощта за железопътния сектор и помощта за компенсация за услуги от общ икономически интерес. Размерът на помощта отразява елементът на помощ (или брутен еквивалент на помощта при гаранции или заеми), който се съдържа в дадена мярка за държавна помощ, за разлика от стойностите в точка 35, в която се посочва размерът на помощите, използвани от държавите-членки. Вж. Доклад за държавните помощи — актуализация есен 2010 г. (СОМ(2010) 701) за допълнителна информация относно развитието на общия размер на държавните помощи, предоставени от държавите-членки.

1.4.1. *Хоризонтална държавна помощ*

Регионална помощ

68. В съответствие с насоките за национална регионална помощ за 2007—2013 г.⁶¹ Комисията извърши преглед на статута на държавната помощ и тавана на помощ във връзка със статистическия ефект върху региони, които временно се облагодетелстват от статут на подпомаган регион в съответствие с член 107, параграф 3, буква а) до края на 2010 г. По подобен начин Комисията прие промени в картите за национална регионална държавна помощ, за които бе уведомена от три държави-членки (Франция, Ирландия и Италия) за определени региони, които отговарят на критериите за регионална помощ въз основа на член 107, параграф 3, буква в).
69. През 2010 г. Комисията одобри регионална помощ по шест големи инвестиционни проекта. Четири от тези проекти са във фотоволтаичния сектор, три в Германия и един в Испания⁶², докато другите инвестиционни проекти са в сектора на механизиранията промишленост в Германия и Италия⁶³. Освен това бяха одобрени пет мерки за *ad hoc* помощ в полза на отделни предприятия за инвестиции в области, попадащи в картите за регионална помощ за периода 2007—2013 г., както и десет схеми за регионална помощ, пет от които бяха свързани с най-отдалечените региони. През 2010 г. Комисията приключи три официални разследвания с едно положително⁶⁴ и две отрицателни решения относно неправомерен бонус за МСП в полза на Sovello AG⁶⁵ и несъвместима мярка за помощ в полза на Fri-el Acerra⁶⁶ поради липсата на стимулиращ ефект и недостатъчен регионален принос.

Помощи за опазване на околната среда

70. Комисията разреши редица мерки в подкрепа на икономии на енергия и производството на енергия от възобновяеми източници съгласно насоките за помощ за защита на околната среда⁶⁷. Все по-голям брой от тези уведомления са свързани с относително голяма индивидуална помощ (над 7,5 млн. EUR инвестиционна помощ на предприятие) и се подлагат на подробна икономическа оценка като част от по-икономическия подход към анализа на държавната помощ. Одобрените схеми бяха свързани най-вече с помощ за енергия от възобновяеми източници и проекти за улавяне и съхранение на въглероден диоксид.

⁶¹ Насоки за национална регионална помощ за 2007—2013 г. (ОВ С 54, 4.3.2006 г., стр. 13—44).

⁶² Дела N641/2009 *Solibro GmbH*, N221/2009 *Wacker Chemie AG*, N237/2010 *Sovello*³ и N285/2009 *Silicio Solar*.

⁶³ Дела N261/2009 *Liebherr MCCtec Rostock GmbH* и N27/2010 *Fiat Powertrain Technologies* *Берона*.

⁶⁴ Дело C34/2008 *Deutsche Solar AG* (ОВ L 7, 11.1.2010 г., стр. 40—47).

⁶⁵ Дело C27/2008 *Бонус за МСП за Sovello AG (преди EverQ)* (ОВ L 167, 1.7.2010 г., стр. 21—38).

⁶⁶ Дело C8/2009 *Fri-el Acerra s.r.l.*

⁶⁷ Насоки на Общността относно държавната помощ за защита на околната среда (О С 82, 1.4.2008 г., стр. 1).

Научноизследователска и развойна дейност и иновации

71. Иновациите бяха поставени в центъра на стратегията „Европа 2020“ и във водещата инициатива относно „Съюз за иновации“⁶⁸ се подчертава необходимостта от подобряване на финансирането на иновациите в Европа, така че да се подобри нейната производителност. Рамката на Общността за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации⁶⁹ подкрепя тази цел, като улеснява държавите-членки по-добре да насочват държавната помощ към съответните случаи на пазарна неефективност. През 2010 г. Комисията одобри дванадесет схеми за помощ с общ бюджет над 5 млрд. EUR въз основа на тази рамка и взе решение за откриване на официална процедура по разследване във връзка с един допълнителен случай, който впоследствие беше оттеглен. Пет от тези мерки бяха схеми единствено за научноизследователска и развойна дейност, четири бяха схеми, насочени към иновации, и четири бяха смесени. Освен това след задълбочена икономическа оценка Комисията реши да не повдига възражения срещу десет уведомления за индивидуални помощи за големи проекти за научноизследователска и развойна дейност, свързани с нови процеси за производство на биометан, използване на композитни материали за изграждане на специфични компоненти за въздухоплавателни конструкции и литография за полупроводникови устройства. Освен това тя проследи информацията, представена за помощи за 52 други проекта за научноизследователска и развойна дейност, които надхвърлят 3 млн. EUR, но не попадат в обхвата на задължението за индивидуално уведомление.
72. Освен това в съответствие с ОРГО бяха представени 40 схеми за помощ за фундаментални научни изследвания, 91 за индустриални научни изследвания и 86 за експериментални разработки. Същевременно ОРГО бяха използвани от държавите-членки също така за мерки, свързани с иновациите, като 42 от тях се отнасят за правата върху индустриална собственост за МСП, 21 за млади иновационни предприятия, 24 за консултантски услуги и поддържащи услуги по иновациите и 11 за временното наемане за висококвалифициран персонал.

Помощ за насърчаване на рисков капитал

73. В областта на достъпа на МСП до рисков капитал Комисията одобри седем мерки съгласно насоките за рисков капитал⁷⁰ с общ бюджет от 380 млн. EUR. Три от тези мерки не отговаряха на разпоредбите за „защитена зона“ и бяха подложени на подробна оценка. Освен това през 2010 г. бяха приложени единадесет допълнителни схеми за помощ съгласно ОРГО, които също започнаха да се използват от държавите-членки за целите на рисковия капитал.

1.4.2. Помощ за секторите на възледобива и селското стопанство

74. След предложение на Комисията през юли 2010 г., на 10 декември 2010 г. Съветът прие решение относно държавната помощ за улесняване на

⁶⁸ Вж. съобщението относно „Съюз за иновации“ (COM(2010) 546 окончателен).

⁶⁹ Рамка на Общността за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (ОВ С 323, 30.12.2006 г., стр. 1—26).

⁷⁰ Насоки на Общността за държавна помощ за насърчаване на инвестиции в рисков капитал за малки и средни предприятия (ОВ С 194, 18.8.2006 г., стр. 2).

закриването на неконкурентоспособни въглищни мини⁷¹ в контекста на изтичането на сегашния регламент в края на 2010 г.⁷² Държавите-членки ще имат възможност да предоставят помощ за подпомагане на въгледобива, ако е налице план за закриване, чийто краен срок е преди 31 декември 2018 г., и за покриването на извънредни разходи (социални осигуровки, възстановяване на производствени площадки или отстраняване на отпадни води), свързани със закриването на мините до 2027 г.

75. Комисията оценява държавната помощ, предоставена в секторите на селското и горското стопанство, въз основа на насоките за държавна помощ за селското и горското стопанство 2007—2013 г.⁷³ През 2010 г. бяха регистрирани 214 нови случая на държавна помощ и бяха приети 161 решения.

1.4.3. Прилагане на правилата за държавна помощ от страна на националните съдилища

76. Според едно неотдавнашно проучване⁷⁴ все повече дела се завеждат пред националните съдилища. През 2010 г. Комисията продължи да полага усилия за подобряване на системата за прилагане на правилата за държавна помощ от страна на частната сфера на национално равнище, като се съсредоточи върху подобряване на комуникацията с националните съдии. През октомври 2010 г. тя публикува наръчник относно „Прилагане от страна на националните съдилища на правото на ЕС относно държавната помощ“⁷⁵, за да подпомогне националните съдии при работата по дела за държавна помощ.

1.4.4. Ex-post наблюдение на мерките за държавна помощ

77. С оглед да гарантира ефективно прилагане на правилата за държавна помощ Комисията редовно извършва ex-post наблюдение от 2006 г. насам на мерки за помощи без уведомление, предоставени съгласно ОРГО или съгласно одобрени схеми. През 2010 г. ex-post наблюдението включваше мерки, обхванати от ОРГО, както и помощ под формата на рисков капитал, помощ в транспортния сектор, помощ в сектора на широколентовия достъп до интернет, помощ за културни изяви и помощ за корабостроителния сектор. Резултатите от първите дейности показват, че схемите и регламентите за групово освобождаване (РГО) функционират по задоволителен начин. В малък брой случаи бяха установени значителни проблеми или процедурни пропуски.

⁷¹ Решение на Съвета от 10 декември 2010 г. относно държавната помощ за улесняване на закриването на неконкурентоспособни въглищни мини (ОВ L 336, 21.12.2010 г., стр. 24—29).

⁷² Регламент (ЕО) № 1407/2002 на Съвета от 23 юли 2002 г. относно държавните помощи за въгледобивната промишленост (ОВ L 205, 2.8.2002 г., стр. 1—8).

⁷³ Насоки на Общността за държавна помощ за селското и горското стопанство 2007—2013 г. (ОВ С 319, 27.12.2006 г., стр. 1).

⁷⁴ Проучване от 2009 г. относно прилагането на правото относно държавна помощ на национално равнище, достъпно на: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/enforcement_study_2009.pdf

⁷⁵ Достъпен на: http://ec.europa.eu/competition/publications/state_aid/national_courts_booklet_en.pdf

1.4.5. Политика на възстановяване на помощи

78. Когато дадена неправомерна помощ бъде обявена за несъвместима, Комисията има право да поиска държавата-членка, предоставила помощта, да си възстанови помощта и по този начин да се възстанови предишното положение на пазара. Размерът на неправомерната и несъвместимата помощ, която бе възстановена, се увеличи от 2,3 млрд. EUR през декември 2004 г. на 10,9 млрд. EUR през декември 2010 г.⁷⁶ Процентът на неправомерна и несъвместима помощ, която все още не е възстановена, е намалял съответно от 75 % на 14 %.
79. С оглед да гарантира по-добро прилагане на своите решения през 2010 г. Комисията започна производства съгласно член 108, параграф 2⁷⁷ в три случая и съгласно член 260, параграф 2⁷⁸ в един случай, като по този начин разглежданите дела станаха 26. Към края на 2010 г. Комисията имаше 41 висящи дела за възстановяване на средства.

2. РАЗВИТИЯ В СЕКТОРИТЕ

2.1. Финансови услуги

80. Финансовата и икономическата криза продължи да засяга финансовия сектор на ЕС и през 2010 г. Временната регулаторна рамка, установена през 2008 г., беше допълнително удължена до 2011 г. при по-строги условия. Нейното прилагане беше основният проритет на правоприлагането в областта на конкуренцията през годината, по-специално в областта на реструктурирането на финансови институции⁷⁹, които ползват помощ.
81. При все това Комисията запази своята бдителност по отношение на другите предизвикателства пред политиката на конкуренция, които засягат този сектор. През април 2010 г. Комисията прие правно обвързващите ангажименти, предложени от Visa Europe относно нейната многостранна обменна такса (MOT) за транзакции с потребителски карти с незабавно дебитиране, приложима по отношение на трансгранични транзакции в ЕИП и национални транзакции в девет държави от ЕИП⁸⁰, както и редица мерки за прозрачност⁸¹. Максималната среднопретеглена MOT на Visa Europe за тези транзакции ще бъде намалена на 0,2 % в съответствие с едностранните ангажименти, предложени преди това от MasterCard⁸². Ангажиментите бяха оценени съгласно „методологията на безразличието на търговеца“, чиято цел е да установи MOT на равнище, на което на търговците им е все едно дали плащането се извършва

⁷⁶ Тези стойности не включват държавна помощ, предоставена на секторите на селското стопанство, рибарството и транспорта.

⁷⁷ Действията съгласно член 108, параграф 2 са насочени към осъждане на държава-членка поради неизпълнение на решение за възстановяване на държавна помощ.

⁷⁸ Действията съгласно член 260, параграф 2 са действия за нарушение, насочени към осъждане на държава-членка за неизпълнение на решение на Съда, и могат да включват заплащане на глоби.

⁷⁹ Вж. Вж. раздел 1.1. по-долу.

⁸⁰ В държавите от ЕИП, в които се прилагат вътрешни ставки на MOT в отсъствие на други MOT или се определят директно от Visa Europe.

⁸¹ Дело COMP/39398 *MOT на Visa*. Вж. IP/10/1684, 8.12.2010 г.

⁸² Дело COMP/34579 *MasterCard*. Вж. IP/09/515, 1.4.2009 г.

чрез дебитна карта за незабавно разплащане или в брой. Комисията заключи, че ставката на MOT, предложена от Visa Europe, трябва да бъде правно обвързваща и приключи процедурата по отношение на специфичните MOT, обхванати от ангажиментите, докато останалата част от делото (включително MOT за кредитни карти) все още продължава.

82. Единната зона за плащания в евро (ЕЗПЕ) продължи да привлича вниманието при защитата на антитръстовите правила в областта на финансовите услуги през 2010 г., по-специално чрез неофициален диалог с Европейски платежен съвет. Например беше изяснено, че не е нужно схеми за карти, съобразени с ЕЗПЕ, да обхващат всички 32 държави от територията на ЕЗПЕ, което даде на новите схеми реален шанс да навлязат на пазара. Освен това на 16 декември 2010 г. Комисията прие предложение за определяне на техническите изисквания за преводите и преките дебити в евро⁸³. То включва разпоредби, които забраняват MOT на транзакции за пряк дебит в ЕЗПЕ след преходен период, но позволяват MOT за отказани транзакции при определени условия.
83. На 15 септември 2010 г. Комисията представи предложение за регламент относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и депозитарите, което включваше няколко мерки, насочени към постигане на по-голяма сигурност на пазарите за извънборсовите деривати и засилване на финансовия надзор⁸⁴. В него се предвижда обща рамка за централните контрагенти (ЦК) в ЕС и се определят условията за установяване на договорености за оперативна съвместимост между ЦК за ценните книжа, търгувани понастоящем на спот пазара. Договореностите за оперативна съвместимост следва да бъдат приветствани от гледна точка на конкуренцията, тъй като те дават избор на потребителите и позволяват на ЦК да консолидират клиринга в едно дружество за клиринг.
84. След преглед в продължение на две години и половина, в който участваха всички заинтересовани участници на пазара и националните органи за защита на конкуренцията, на 24 март 2010 г. Комисията прие новия регламент за групово освобождаване в застрахователния сектор⁸⁵ (РГО) относно споразумения за със съвместно съставяне на данни, таблици и проучвания, както и съвместното покритие на определени видове рискове (сдружения) в застрахователния сектор. В новия РГО Комисията взе решение да не подновява два от четирите вида сътрудничество, обхванати в предишния регламент, а именно споразумения относно стандартни условия на застраховане и устройства за сигурност, които сега са обхванати от новите хоризонтални насоки, приети през 2010 г.

⁸³ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на техническите изисквания за преводите и директните дебити в евро, както и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 (СОМ(2010) 775 окончателен, 2010/373 COD).

⁸⁴ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на транзакции (СОМ(2010) 484/5, 2010/0250 COD).

⁸⁵ Регламент (ЕС) № 267/2010 на Комисията от 24 март 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз за определени категории споразумения, решения и съгласувани практики в застрахователния сектор (ОВ L 83, 30.3.2010 г., стр. 1—7).

85. Дейността по сливания във финансовия сектор остана ограничена и през 2010 г. Комисията проучи случаи в секторите на услуги за банкиране за граждани⁸⁶, управление на активи⁸⁷ и услуги от взаимни фондове⁸⁸. Бяха заведени редица дела в резултат на решения за държавна помощ за реструктуриране в контекста на финансовата криза⁸⁹.

2.2. Енергетика и околна среда

86. През ноември 2010 г. Комисията представи своята енергийна стратегия за следващите десет години в рамките на водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“⁹⁰ на стратегията „Европа 2020“. Един отворен и конкурентен единен пазар в енергийния сектор следва да допринесе за сигурните и устойчиви доставки на енергия на конкурентни цени чрез насърчаване на бързото развитие на производството на енергия от възобновяеми източници и чрез окуражаване на разработването на нови екологосъобразни технологии.
87. През 2010 г. Комисията продължи да предприема последващи действия по своето проучване в енергийния сектор от 2007 г., като прие четири важни решения срещу нарушаване на антиitrustовите правила, с които Комисията направи правнообвързващи ангажиментите, предложени от предприятия с цел прекратяване на нарушения. Очаква се тези ангажименти да окажат сериозно структурно въздействие върху конкуренцията на вътрешния енергиен пазар.
88. В делото EDF — Препятстване на клиенти⁹¹ Комисията изрази опасения, че EDF може да е злоупотребило със своето господстващо положение във Франция, като е сключило договори за доставки, които са попречили на навлизането на други участници на пазара поради своя обхват, продължителност и монополно естество, и като е включило в своите договори за доставки ограничения срещу препродажба. EDF предложи да гарантира за период от десет години, че другите доставчици могат да се конкурират за средно 65 % от договорите за електроенергия на EDF с големи френски промишлени потребители всяка година и също така да ограничи на пет години продължителността на всички нови договори, сключени с големи промишлени потребители. Освен това EDF се ангажира да премахне всички ограничения срещу препродажба в своите договори за доставки и да съдейства на потребителите, които желаят да препродават електроенергия. Тези ангажименти, планирани да влязат в сила на 1 юли 2010 г., бяха отложени за 1 януари 2011 г.

⁸⁶ Дела COMP/M.5948 *Santander/Rainbow* и COMP/M.5960 *Crédit Agricole/Cassa di Risparmio della Spezia/Agences Intesa Sanpaolo*.

⁸⁷ Дело COMP/M.5580 *Blackrock/Barclays Global Investors UK Holdings*.

⁸⁸ Дела COMP/M.5728 *Credit Agricole/Société Générale Asset Management* и COMP/M.5726 *Deutsche Bank/Sal. Oppenheim*.

⁸⁹ Дела COMP/M.5948 *Santander/Rainbow* и COMP/M.5968 *Advent/Bain capital/RBS Worldpay*.

⁹⁰ Вж. съобщенията на Комисията относно „Европа за ефективно използване на ресурсите“ (СОМ(2011) 21 окончателен) и относно „Енергетика 2020 — Стратегия за конкурентоспособна, устойчива и сигурна енергетика“ (СОМ(2010) 639 окончателен).

⁹¹ Дело COMP/39386 *Дългосрочни договори за електроенергия във Франция* (ОВ С 133, 22.5.2010 г., стр. 5—6).

89. В делото Svenska Kraftnät (SvK)⁹² Комисията изрази опасения, че SvK може да е злоупотребило със своето господстващо положение на шведския пазар за пренос на електроенергия, като е ограничило експортния капацитет на интерконекторите с цел облекчаване на вътрешното претоварване на своята мрежа и запазване на националната електроенергия за национално потребление. SvK предложи да извършва дейност на шведския пазар за пренос на електроенергия въз основа на няколко гъвкави тържни зони от 1 ноември 2011 г. нататък. Това ще позволи търговията с електроенергия да се адаптира към достъпния капацитет за пренос чрез пазарните цени, а не чрез произволни мерки.
90. Що се отнася до делото E.ON Gas⁹³, разследването на Комисията показва, че E.ON е запазило в дългосрочен план по-голямата част от достъпния капацитет за пренос на входните пунктове към своите мрежи за пренос на газ и по този начин потенциално възпрепятства други доставчици на газ от навлизане на германския пазар за газ. Комисията достигна до предварителното становище, че дългосрочните резервации може да нарушават правилата на ЕС относно злоупотребата с господстващо положение. E.ON се ангажира да освободи около 15 % от капацитета на газопроводите на входните пунктове към своите газопреносни мрежи до октомври 2010 г. От октомври 2015 г. E.ON допълнително ще намали своите резервации на капацитет за приемане на газ в мрежата NetConnect Germany на 50 % и в мрежата на E.ON за газ с ниска калоричност на 64 % от капацитета на газопроводите.
91. В делото ENI⁹⁴ Комисията изрази опасения, че ENI може да е злоупотребило със своето господстващо положение на пазарите за пренос на газ, като е отказало да предостави достъп на конкурентите си до наличен капацитет в преносната мрежа, като е предоставяло достъп по непрактичен начин и като е ограничило стратегически инвестициите в международната газопреносна система на ENI. Освен това ENI може да е имало стимул да възпрепятства своите конкуренти с цел защита на своите маржове в пазарите за доставки на газ надолу по веригата. ENI се ангажира със структурна продажба на своите международни дейности по пренос във връзка с вноса на газ в Италия от Русия и от Северна Европа.
92. В контекста на текущите разследвания Комисията все още проучва помощ, предоставена под формата на регулирани тарифи за електроенергия във Франция и Испания. Регулираните тарифи могат да доведат до неправомерни ценови предимства за крайните потребители на електроенергия и да възпрепятстват навлизането на нови участници на пазара. В повечето държави-членки регулираните тарифи в полза на средните и големите предприятия бяха премахнати или са в процес на постепенно прекратяване. Франция ще преустанови регулираните тарифи за средни и големи предприятия през 2015 г. в рамките на реформата на пазара за електроенергия (loi NOME), която трябва да бъде осъществена, считано от 2011 г. Испания премахна тези тарифи през 2009 г.

⁹² Дело COMP/39351 *Шведски интерконектори* (ОВ С 142, 1.6.2010 г., стр. 28—29).

⁹³ Дело COMP/39317 *E.ON — ограничаване на достъпа до пазара за газ*. Вж. IP/10/494, 4.5.2010 г.

⁹⁴ Дело COMP/39315 *ENI*. Вж. IP/10/1197, 29.9.2010 г.

93. Комисията разреши редица мерки в подкрепа на икономите на енергия, производството на енергия от възобновяеми източници и възстановяването на замърсени зони съгласно насоките за хоризонтална помощ за защита на околната среда⁹⁵. По-специално Комисията разреши инвестиционна помощ за прилагането на иновативен производствен процес от един германски производител на стомана и инвестиционна помощ за друг германски производител на стомана с цел прилагане на способ за рециклиране на газа, който се освобождава в процеса за производство на стомана⁹⁶. Комисията разреши инвестиционна помощ за изграждането на бойлер с биомаса във Франция⁹⁷ и за изграждането на високоефективен когенерационен агрегат в Австрия⁹⁸. Комисията също така разреши помощ за възстановяване на две замърсени зони в Австрия⁹⁹.
94. Комисията проучи две мерки за индивидуална помощ за демонстрационни проекти за демонстрация в промишлен мащаб в областта на улавянето и съхранението на въглероден диоксид (CCS). Комисията разреши инвестиционна помощ за такъв проект за CCS в Ротердам, където CO₂ от електроцентраля се улавя и съхранява в изчерпано газово находище¹⁰⁰. Освен това Комисията одобри инвестиционна помощ за нидерландски производител на електроенергия за проект, в който технологията за CCS експериментално се прилага към метода на газификация на въглища¹⁰¹.
95. В областта на сигурността на енергийните доставки Комисията одобри помощ за изграждането на топлоенергийна централа с мощност 400 MW в Латвия¹⁰² въз основа на редица особени фактори, включително изолацията на латвийския енергиен пазар, увеличаващата се зависимост на Латвия от газ и закриването на литовската атомна електроцентрала Ignalina в края на 2009 г. Освен това Комисията разреши нидерландска схема за използване на данъчни облекчения с цел насърчаване на инвестиции в проучването и експлоатацията на малки газови находища в нидерландския континентален шелф в Северно море¹⁰³. Тя разреши испанска схема за помощ, чиято цел беше да компенсира производителите на електроенергия за използването на местни въглища в част от своето производство като задължение за извършване на обществена

⁹⁵ Насоки на Общността относно държавната помощ за защита на околната среда (ОВ С 82, 1.4.2008 г., стр.1).

⁹⁶ Дело N450/2009 Проект „Top Gas Recycling“ (TGR) — помощ за Arcelor Mittal Eisenhüttenstadt GmbH (ОВ С 94, 14.4.2010 г., стр. 9).

⁹⁷ Дело N650/2009 Помощ за реализиране на термичен бойлер, захранван с биомаса (дървесина).

⁹⁸ Дело N295/2008 Инвестиционна помощ за електроцентрала Mellach (ОВ С 154, 12.6.2010 г., стр. 1).

⁹⁹ Дела N135/2000 Помощ за възстановяване на замърсена зона в Линц (ОВ С 312, 17.11.2010 г., стр. 5—6) и N197/2010 Индивидуална помощ за възстановяване на замърсена зона в Unterkärnten (ОВ С 265, 30.9.2010 г., стр. 1).

¹⁰⁰ Дело N381/2010 Проект за CCS в пристанищната зона на Ротердам.

¹⁰¹ Дело N190/2009 Пилотен проект за улавяне на CO₂ в електроцентрала Nuon Buggenum (ОВ С 238, 3.9.2010 г., стр. 1).

¹⁰² Дело N675/2009 Тръжна процедура за помощ за нов капацитет за производство на електроенергия (ОВ С 213, 6.8.2010 г., стр. 1).

¹⁰³ Дело N718/2009 Разработване на маргинални офшорни газови находища (ОВ С 270, 6.10.2010 г., стр. 1).

услуга¹⁰⁴. Макар че директивата за вътрешния пазар на електроенергия¹⁰⁵ позволява на държавите-членки да предприемат такива мерки по причини, свързани със сигурността на доставките, те подлежат на правилата за държавна помощ, по-специално рамката на Общността за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги¹⁰⁶. Комисията не откри явни грешки в оценката на основанията, направени от Испания по отношение на определението на задължение за предоставяне на обществена услуга, и потвърди, че всички изисквания на рамката са спазени. Освен това, тъй като схемата е преходна, Испания се ангажира да не я удължава след 2014 г.; тя също така се ангажира да гарантира нейната съгласуваност с настоящите и бъдещите правила на ЕС относно държавна помощ за възледобивната промишленост.

2.3. Електронни съобщения

96. Като част от стратегията „Европа 2020“ на 26 август 2010 г. Комисията постави начало на своята програма в областта на цифровите технологии за Европа¹⁰⁷. В нея се определят приоритетите на Комисията в областта на цифровата икономика, сред които създаването на единен пазар за далекосъобщителни услуги. По-специално в нея се посочва намерението на Комисията да сведе почти до нула разликите между тарифите за роуминг и националните тарифи до 2015 г. В нея се определя и амбициозната цел за бърз и свръхбърз достъп до интернет в Европа.
97. През 2010 г. конкуренцията стана по-ефективна благодарение на прилагането на законите за защита на конкуренцията, регулирането на секторите, технологичните развития и нови бизнес модели доведоха до по-ниски цени на електронните съобщителни услуги и иновативни оферти за услуги. В доклада на Комисията, публикуван през юни 2010 г.¹⁰⁸, беше показано, че пазарите на далекосъобщения в ЕС стават по-конкурентни благодарение на насоките на Комисията в процеса на консултация и преглед в съответствие с регулаторната рамка на ЕС за електронни съобщения.
98. В делото *Telekomunikacja Polska*¹⁰⁹, на 1 март 2010 г. Комисията изпрати на историческия полски оператор изложение на възраженията, в което изрази предварителното заключение, че той е нарушил член 102, като е злоупотребил със своето господстващо положение чрез отказ да предостави платен достъп до своите широколентови услуги на едро.

¹⁰⁴ Дело N178/2010 *Приоритетно диспечирание в полза на централите за производство на електрическа енергия, които използват местно гориво* (ОВ С 312, 17.11.2010 г., стр. 6).

¹⁰⁵ Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО (ОВ L 176, 15.7.2003 г., стр. 37).

¹⁰⁶ Рамка на Общността за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги (ОВ С 297, 29.11.2005 г., стр. 4).

¹⁰⁷ Програма в областта на цифровите технологии за Европа („Digital Agenda for Europe“) (СОМ(2010) 245 окончателен/2).

¹⁰⁸ Пазарни анализи по Регулаторната рамка на ЕС — По-нататъшни стъпки за консолидиране на вътрешния пазар за електронни съобщения (СОМ(2010) 271 окончателен).

¹⁰⁹ Дело СОМР/39525 *Telekomunikacja Polska*. Вж. IP/10/213, 1.3.2010 г.

99. Сливането на филиалите в Обединеното кралство на France Télécom и Deutsche Telekom¹¹⁰, одобрено на 1 март 2010 г., показва колко е важно придобиването на голяма част от честотния спектър за развитието на 4G мрежи. Разследването показва, че комбинираният съседен радиочестотен спектър на страните би могъл да доведе до това новото дружество да се превърне в единствения оператор на мобилна мрежа в Обединеното кралство, който да е в състояние да предложи мобилни услуги за данни от следващо поколение чрез технологията Long Term Evolution с най-добрата възможна скорост в средносрочен план. Поради това решението за одобрение на сливането съдържащо условието *inter alia* за продажба на една четвърт от комбинирания честотен спектър на страните в обхвата на 1800 MHz.
100. С оглед да постигне своите цели за бързо широколентово покритие на всички европейски граждани и свръхбързи широколентови абонаменти за поне 50 % от европейските домакинства до 2020 г. Комисията оцени и одобри използването на държавна помощ и други видове държавно финансиране съгласно насоките за широколентови мрежи¹¹¹ на обща стойност от приблизително 1,8 млрд. EUR, които доведоха до инвестиции в широколентови мрежи на стойност над 3,5 млрд. EUR.

2.4. Информационни и комуникационни технологии (ИКТ)

101. Ефикасните продукти и услуги за ИКТ са от огромно значение за интелигентния растеж, установен като основна цел на стратегията „Европа 2020“. Запазването на възможности за навлизане на нови дружества на пазара и конкуренция със съществуващите участници е много важно за реализирането на пълния потенциал на цифровата икономика. Конкуренцията може да се насърчи чрез оперативна съвместимост и ефикасни стандарти, тъй като те обикновено благоприятстват навлизането на по-голям брой участници и намаляват разходите за иновации.
102. В този контекст Комисията направи опит да осигури повече съвети за споразуменията за стандартизация в своите насоки относно споразуменията за сътрудничество, приети на 14 декември 2010 г. За пълното осъществяване на положителните ефекти от стандартизацията процесът на установяване на стандарт трябва да е прозрачен и достъпен за всички заинтересовани участници на пазара. Освен това притежателите на права върху интелектуална собственост се насърчават да поемат ангажменти за лицензиране при справедливи, разумни и недискриминационни условия (ангажмента FRAND) и ефективно да ги спазват с оглед гарантиране на достъпност на стандарта.
103. През пролетта на 2010 г. Комисията предприе две паралелни предварителни разследвания на търговските практики на Apple, свързани с iPhone¹¹². Гаранционните услуги за ремонт, предлагани от Apple, бяха достъпни само в държавата, в която е бил закупен съответният iPhone, което би могло да доведе до потенциално разпределяне на пазара на ЕИП. Освен това Apple беше

¹¹⁰ Дело COMP/M.5650 *T-Mobile/Orange* (ОВ С 108, 28.4.2010 г., стр. 4).

¹¹¹ Насоки на Общността относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разгръщане на широколентови мрежи (ОВ С 235, 30.9.2009 г., стр. 7—25).

¹¹² Вж. IP/10/1175, 25.9.2010 г.

ограничил условията на своето споразумение за лиценз с независими разработчици на приложения, за които е необходимо да бъдат използвани специфичните програмни инструменти и одобрените софтуерни езици на Apple в ущърб на софтуера на трети страни. Това в крайна сметка би могло да доведе до изтласкване на конкуренцията от приложения, разработени за използване на други мобилни платформи. След като през септември 2010 г. Apple взе решение да въведе трансгранични гаранционни услуги за ремонт на iPhone в цялото ЕИП и да облекчи ограниченията относно инструментите за разработване на приложения за iPhone, Комисията реши да закрие и двете разследвания.

104. На 26 юли 2010 г. Комисията започна официални разследвания във връзка с антитръстовите правила срещу IBM Corporation въз основа на две различни предполагаеми нарушения на антитръстовите правила на ЕС, свързани със злоупотреба с господстващо положение на пазара за централни процесорни блокове за обработка на информация¹¹³. Разследването беше насочено към предполагаемото обвързване от страна на IBM на централния процесорен хардуер за обработка на информация към неговата централна операционна система за обработка на информация и към предполагаемите практики на IBM за отстраняване на конкуренти по отношение на конкуриращи се доставчици на услуги за поддръжка на централни процесорни блокове за обработка на информация.
105. На 30 ноември 2010 г. Комисията започна официална процедура срещу Google¹¹⁴ с оглед допълнително разследване на твърденията, че Google е злоупотребил с господстващо положение на пазара за търсене онлайн, онлайн реклами и посредничество при онлайн реклами след жалби от няколко доставчици на услуги за търсене.
106. Microsoft изпрати на Комисията първите два доклада относно внедряването на софтуера Choice Screen, който Microsoft се съгласи да разпространи сред потребителите на Windows в рамките на ЕИП с оглед осигуряване на непредубеден избор между най-широко разпространените уеб браузъри¹¹⁵. Към края на ноември 2010 г. Choice Screen беше разгледан над 270 милиона пъти и над 84 милиона уеб браузъра бяха свалени чрез него.
107. На 21 януари 2010 г. Комисията разреши планираното придобиване на Sun Microsystems от Oracle Corporation, водещият търговец на софтуер за „собственически“ бази данни¹¹⁶. Придобиването повдигна въпроса за конкурентния ефект на софтуерни продукти с отворен код, например базата данни MySQL на Sun. След втората фаза на разследването Комисията одобри придобиването без условия.

¹¹³ Дела COMP/39511 *IBM Corporation*, COMP/39790 *TurboHercules/IBM* и COMP/39692 *Услуги за поддръжка на IBM*. Вж. IP/10/1006, 26.7.2010 г.

¹¹⁴ Дела COMP/39740 *Foundem/Google*, COMP/39775 *Ejustice/Google* и COMP/39768 *Ciao/Google*. Вж. IP/10/1624, 30.11.2010 г.

¹¹⁵ Дело COMP/39530 *Microsoft (обвързване)* (ОВ С 36, 13.2.2010 г., стр. 7).

¹¹⁶ Дело COMP/M.5529 *Oracle/Sun Microsystems* (ОВ С 91, 9.4.2010 г., стр. 7).

108. Комисията одобри придобиването на Tandberg от Cisco¹¹⁷ при определени условия, тъй като разследването доведе до някои опасения относно пазара за висококачествени видеоконферентни продукти поради проблеми с оперативната съвместимост. Сред условията бяха продажба на Telepresence Interoperability Protocol, разработен от Cisco, на независим оператор от същия сектор, така че да се гарантира оперативна съвместимост и да се даде възможност на други търговци да участват в неговото разработване.

2.5. Медии

109. В контекста на прехода към цифровото радиоразпръскване, през ноември 2010 г. Комисията изпрати писмо с официално известие на френските власти във връзка с френския закон от 2007 г., който предоставя на настоящите аналогови телевизионни оператори възможност да се сдобият с допълнителен национален телевизионен канал при преминаването към цифрова телевизия. В отсъствието на убедителни доказателства, че тези телевизионни оператори са придобили допълнителните канали въз основа на обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални критерии, Комисията счете, че изглежда е налице нарушение на правото на ЕС¹¹⁸.
110. През септември 2010 г. в рамките на текущата процедура за нарушение във връзка с италианското законодателство за радиоразпръскване, италианският орган за комуникации прие критерии и правила, предназначени да гарантират, че повече честоти, произтичащи от „цифровия дивидент“, се дават на нови участници и на по-малки съществуващи дружества. Тръжната процедура за тези честоти трябва да започне през 2011 г.
111. През декември 2010 г. Комисията разреши придобиването от News Corporation на оператора на платени телевизионни услуги от Обединеното кралство British Sky Broadcasting (BSkyB)¹¹⁹. Комисията заключи, че сделката няма да доведе до значително затрудняване на ефективната конкуренция, като това не засяга разследването от страна на компетентните органи на Обединеното кралство дали придобиването е съвместимо с интересите на Обединеното кралство за медиен плурализъм.
112. Комисията продължи да одобрява държавно финансиране на обществените радио- и телевизионни оператори, когато обхватът на задачата за обществени услуги и финансирането са определени напълно прозрачно и когато държавното финансиране не надхвърля необходимото за постигане на целта на задачата за обществени услуги. На 20 юли 2010 г. Комисията приключи с положително решение официалното разследване на новата система за финансиране на обществените радио- и телевизионните оператори във Франция и Испания с оглед постепенно преустановяване на рекламирането по

¹¹⁷ Дело COMP/M.5669 *Cisco/Tandberg*. Вж. IP/10/377, 29.3.2010 г.

¹¹⁸ Директива 2002/77/ЕО на Комисията от 16 септември 2002 г. относно конкуренцията на пазарите на електронни съобщителни мрежи и услуги (ОВ L 249, 17.9.2002 г., стр. 21—26).

¹¹⁹ Дело COMP/M.5932 *News Corp/BSkyB*. Вж. IP/10/1767, 21.12.2010 г.

тези телевизионни програми¹²⁰ и приключи разследването на съществуващия режим на финансиране за нидерландските обществени радио- и телевизионни оператори след изменения и официални ангажименти от Нидерландия¹²¹.

2.6. Фармацевтичната индустрия

113. След приключване на проучването във фармацевтичния сектор през 2009 г.¹²² Комисията обяви, че ще направи преглед на така наречената „директива за прозрачност“, в която се определят минималните правила за ценообразуване и процедури за възстановяване на здравни разходи¹²³. При прегледа ще бъдат проучени начини за подобряване на прозрачността на такива мерки и за избягване на свързани с това забавяния в получаването на достъп до пазара, особено за генерични лекарства. Редица държави-членки (например Испания, Италия или Австрия) също така последваха някои препоръки от проучването на сектора за подобряване на достъпа до пазара за генерични лекарства.
114. Проучването на пазара също така допринесе за напредък към приемането на патента на Общността и на специализирана система за решаване на патентни спорове в Европа, както беше предложено и препоръчано от Комисията. На 10 декември 2010 г. Съветът заяви, че задълбоченото сътрудничество е единственият вариант за напредък по създаването на единна система за патенти на ЕС. Комисията представи такова предложение на 14 декември 2010 г.¹²⁴
115. Освен това Комисията започна да следи патентните споразумения, сключени в ЕС¹²⁵. Делът на патентните споразумения във фармацевтичния сектор, които са потенциално проблемни, спадна на 10 % в периода от юли 2008 г. до декември 2009 г. в сравнение с 22 % в периода, обхванат от проучването в сектора (януари 2000 г. — юни 2008 г.). Същевременното увеличаване на общия брой на патентипатентни споразумения показва, че дружествата не са възпрепятствани да сключват споразумения от текущите действия по правоприлагане на Комисията.
116. Предприемат се различни действия по правоприлагане като пряка последваща мярка от проучването в сектора. Комисията разследва споразумения за патентипатентни споразумения, сключени от Servier и редица генерични оператори за лекарството за хипертония Perindopril¹²⁶. Освен това Комисията започна официална процедура по подобни въпроси срещу датското

¹²⁰ Дела C27/2009 *Subvention pluriannuelle pour France Télévisions* и C38/2009 *Нова система за финансиране на държавното радиоразпръскване в Испания, основана на данъци* (ОВ L 1, 4.1.2011 г., стр. 9—19).

¹²¹ Дело E5/2005 *Годишно финансиране на нидерландски обществени радио- и телевизионни оператори* (ОВ C 74, 24.3.2010 г., стр. 4).

¹²² Резюме на проучването във фармацевтичния сектор, 8.7.2009 г.

¹²³ Директива 89/105/ЕИО на Съвета от 21 декември 1988 г. относно прозрачността на мерките, регулиращи цените на лекарствени продукти за употреба от човека и включването им в обхвата на националните системи за здравно осигуряване (ОВ L 40, 11.2.1989 г., стр. 8—11).

¹²⁴ Предложение за решение на Съвета за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита (COM(2010) 790 окончателен, 2010/0384 NLE).

¹²⁵ Може да бъде намерено на адрес: <http://ec.europa.eu/competition/sectors/pharmaceuticals/inquiry>

¹²⁶ Дело COMP/39612 *Servier (perindopril)*.

фармацевтично предприятие Lundbeck във връзка с неговия антидепресант Citalopram¹²⁷.

117. Освен това фармацевтичният сектор стана приоритет за редица национални органи за защита на конкуренцията (НОЗК). Например през февруари 2010 г. службата за лоялна търговия (OFT) в Обединеното кралство издаде изложения на възражения срещу Reckitt Benckiser, който призна нарушението и се съгласи да заплати глоба в размер на 10,2 млн. GBP¹²⁸. Италианският НОЗК започна официално разследване срещу производителя Pfizer за евентуална злоупотреба с патентната система чрез изкуствено удължаване на патентната защита на лекарството Latanoprost.
118. Тенденцията към консолидиране във фармацевтичния сектор продължи както в пазарния сегмент за оригинални лекарства, така и в сегмента за генерични лекарства. Основните проучени случаи бяха Abbott/Solvay Pharmaceuticals, Teva/Ratiopharm и Novartis/Alcon¹²⁹. Тези концентрации бяха одобрени в първата фаза с поемане на определени ангажименти. Предвид факта, че фармацевтичните компании често извършват дейност по целия свят, процедурите включваха сътрудничество с други органи за защита на конкуренцията от целия свят.

2.7. Услуги за здравни грижи

119. Комисията прие първото си решение във връзка с антитръстовите правила на пазара за здравни услуги, като наложи глоба в размер на 5 млн. EUR на френската асоциация на фармацевтите (ONP)¹³⁰. Комисията осъди пазарното поведение на ONP на френския пазар за лабораторни изследвания. Поспециално тя установи, че ONP ограничава възможните намаления на цените за клинични изследвания и ограничава развитието на определени групи от лаборатории с оглед защита на икономическите интереси на мнозинството от своите членове.
120. През 2010 г. Комисията проучи редица жалби, подадени от частни доставчици на здравни услуги, срещу предполагаемото им несправедливото третиране или срещу потенциални прекомерни компенсации на притежавани от държавата болници. Тези жалби обикновено се подават от оператори в държавите-членки, чиито пазари на здравни услуги са по-отворени за конкуренция (например Белгия, Франция, Германия и Нидерландия).

2.8. Транспорт

121. Икономическият спад през 2009 г. оказва значително въздействие върху почти всички транспортни сектори, но 2010 г. се оказва година на постепенно възстановяване. Към края на 2010 г. цените на въздушния и морския транспорт като цяло се бяха върнали до нивата преди кризата.

¹²⁷ Дело COMP/39226 *Lundbeck*.

¹²⁸ Може да бъде намерено на адрес: <http://www.ofc.gov.uk/news-and-updates/press/today?prid=749499>

¹²⁹ Дела COMP/M.5661 *Abbott/Solvay Pharmaceuticals* (ОВ С 89, 7.4.2010 г., стр. 1) и COMP/M.5778 *Novartis/Alcon*.

¹³⁰ Дело COMP/39510 *ONP*. Вж. IP/10/1683, 8.12.2010 г.

2.8.1. Въздушен транспорт

122. На 14 юли 2010 г. Комисията приключи голямо дело във връзка с антитръстовите правила съгласно член 101 в сектора на въздушния транспорт, като прие правно обвързващите ангажименти, предложени от British Airways, American Airlines и Iberia¹³¹, в отговор на опасенията за конкуренцията, произтичащи от тяхното споразумение за координиране на цените, капацитета, графика, маркетинга и продажбите и поделяне на приходите от трансатлантически дестинации. В отговор на установените опасения за конкуренцията трите компании за въздушен превоз се ангажираха да освободят седем двойки слотове на летище Хийтроу или Гетуик в Лондон за четири дестинации, да предлагат възможност за съвместяване на тарифите и специални разпределителни споразумения с конкуренти, както и да предоставят достъп на конкурентите до програмите на страните за редовни пътници. Това решение ще доведе до значителни ползи за европейските потребители, като гарантира, че се запазва достатъчна конкуренция по трансатлантическите полети, особено от Лондон.
123. През 2010 г. на концентрациите в сектора на въздушния транспорт бе обърнато особено внимание в рамките на контрола върху сливанията, което отразяваше текущата консолидация в този сектор. На 14 юли 2010 г. Комисията разреши сливането между British Airways и Iberia след допитване до участниците на пазара, което показва, че новото дружество ще продължи да бъде изправено пред сериозна конкуренция в сферата на въздушния превоз на пътници и товари, както и при наземното обслужване¹³². На 27 юли 2010 г. Комисията одобри сливането на United Airlines и Continental Airlines, превозвачи от САЩ, които предоставят редовни услуги за въздушен превоз на пътници и товар между държавите от ЕИП и САЩ¹³³. Пазарното проучване потвърди допълващото се естество на техните трансатлантически мрежи. На 30 юли 2010 г. Комисията започна задълбочено разследване на планираното сливане между Olympic Air и Aegean Airlines след първоначални признаци, че предложената концентрация би довела до много големи пазарни дялове по редица маршрути¹³⁴.
124. Изригването на вулкана Eyjafjallajökull в Исландия през април 2010 г. създаде облак от вулканичен прах, който засегна по-голямата част от Европа с изключение на въздушното пространство над средиземноморския регион. На 4 май 2010 г. Съветът се съгласи да „припомни съществуващата правна рамка, приложима по отношение на потенциални мерки за помощ от държавите-членки“ (член 107, параграф 2, буква б) от ДФЕС) в своите заключения относно отговора на ЕС по отношение на последствията от облака от вулканичен прах върху въздушния транспорт. При все това през 2010 г. нито една държава-членка не изрази намерение да предостави държавна помощ на сектора за въздушен транспорт в горепосочения контекст.

¹³¹ Дело COMP/39596 BA/AA/IB. Вж. IP/10/936 и MEMO/10/330, 14.7.2010 г.

¹³² Дело COMP/M.5747 British Airways/Iberia (ОВ С 241, 8.9.2010 г., стр. 1).

¹³³ Дело COMP/M.5889 United Airlines/Continental Airlines (ОВ С 225, 20.8.2010 г., стр. 1).

¹³⁴ Дело COMP/M.5830 Olympic Air/Aegean Airlines, (ОВ С 174, 1.7.2010 г., стр. 16).

125. Няколко държавни помощи за инвестиции в летищна инфраструктура бяха одобрени като съвместими с вътрешния пазар на летища в Обединеното кралство (летище Дери), във Финландия (летище Vaasa и летище Oulu) и в Латвия (летище Рига)¹³⁵. Комисията също така приключи официалната процедура по разследване на споразумението, сключено между летище Братислава и Ryanair до 2016 г., като заключи, че на Ryanair не е предоставено предимство¹³⁶.
126. Освен това през февруари 2010 г. Комисията започна официални процедури по разследване на аспектите на държавна помощ на заем, предоставен на ČSA-Czech Airlines от притежавано от държавата предприятие (Osinek), както и последващо освобождаване на държавната гаранция за заема¹³⁷, и също така на няколко мерки, предоставени от унгарските власти в подкрепа на Malév, националният въздушен превозвач, в контекста на неговата приватизация и последващата ренационализация¹³⁸ през декември 2010 г. На последно място през ноември 2010 г. Комисията разреши помощ за оздравяване под формата на инструмент за заем на стойност 52 млн. EUR за националния малтийски превозвач¹³⁹ с цел справяне с проблеми с ликвидността на Air Malta до предаване на разумен план за реструктуриране на Комисията.

2.8.2. Железопътен и вътрешен транспорт

127. На 17 септември 2010 г. Комисията прие предложение за преработване на първия железопътен пакет¹⁴⁰. Предложението е насочено към увеличаване на конкуренцията на железопътния пазар чрез подобряване на достъпа на свързани с железниците услуги като терминали и съоръжения за поддръжка и чрез укрепване на правомощията на националните регулаторни органи на железниците.
128. Що се отнася до областта на контрола върху държавната помощ, през февруари 2010 г. Комисията прие първото си решение, в което се прилага новият регламент относно обществените услуги за пътнически превоз, който влезе в сила на 3 декември 2009 г.¹⁴¹ По този начин Комисията приключи официалната процедура по разследване, която започна през 2008 г. във връзка с договорите за обществени услуги на датската железопътна компания Danske Statsbaner (DSB)¹⁴². Тя констатира, че компенсацията, плащана от датското правителство

¹³⁵ Дела NN65/2009 *Летище Дери* (ОВ С 144, 3.6.2010 г., стр. 27), N397/2009 *Летище Vaasa* (ОВ С 29, 5.2.2010 г.), N286/2010 *Летище Oulu* и N41/2010 *Летище Рига* (ОВ С 143, 2.6.2010 г.).

¹³⁶ Дело C12/2008 (ex NN74/2007) *Споразумение между летище Братислава и Ryanair*.

¹³⁷ Дело C6/2010 *Евентуални елементи на държавна помощ в заем, предоставен от Osinek a.s.* Вж. IP/10/179, 24.2.2010 г.

¹³⁸ Дело C38/2010 *Malév Hungarian Airlines*. Вж. IP/10/1753, 21.12.2010 г.

¹³⁹ Дело N504/2010 *Air Malta plc*. Вж. IP/10/1509, 15.11.2010 г.

¹⁴⁰ Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за създаването на единно европейско железопътно пространство (COM(2010) 475 окончателен, COD 2010/0253).

¹⁴¹ Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 1—13).

¹⁴² Дело C41/2008 *Договори за обществени услуги между датското правителство и Danske Statsbaner*. Вж. IP/10/178, 24.2.2010 г.

всяка година на DSB за разходите, понесени за спазване на задълженията за извършване на обществена услуга, са ограничени до абсолютно необходимото за покриване на тези разходи. На 26 май 2010 г. Комисията одобри плана на Société nationale des chemins de fer belges (SNCB) за реструктуриране на своите товарно-транспортни дейности¹⁴³, а през декември 2010 г. разреши помощ за оздравяване в размер на около 128 млн. EUR за БДЖ ЕАД, държавната българска железопътна компания, която извършва дейност на пазарите за железопътен превоз както на товари, така и на пътници¹⁴⁴.

129. В областта на контрола на сливанията Комисията одобри няколко придобивания, при условие че бъдат продадени дейности в определени географски пазари, например предложеното придобиване на железопътния и автобусен оператор Arriva plc (Обединеното кралство) от Deutsche Bahn¹⁴⁵ или ангажименти за гарантиране на ефективен достъп на нови участници до пазара, например съвместното предприятие „New Eurostar“ между SNCF и London Continental Railways¹⁴⁶.

2.8.3. Морски транспорт

130. През 2010 г. Комисията продължи да полага усилия за популяризиране на антитръстови правила в трети държави в областта на морския транспорт. Нейното последователно послание беше в подкрепа на освобождаването от антитръстовите правила на някои консорциуми — оперативно сътрудничество между линейни превозвачи за съвместни услуги по превоз на товари — като същевременно се забранят всички форми на споразумения, в които се фиксират цени и се определя капацитет.
131. През януари 2010 г. Комисията започна процедура срещу схемата „Baltic Max Feeder“, съгласно която собственици на контейнеровози възнамеряваха заедно да покриват разходите за извеждане на плавателни съдове от експлоатация¹⁴⁷. Впоследствие планираната схема беше оттеглена и случаят беше приключен.
132. Пак през януари Комисията одобри за първи път помощ за започване на проект за „морски магистрали“ въз основа на морските насоки и насоките за допълваща помощ¹⁴⁸. Проектът е свързан с установяването на морска връзка между френското пристанище Nantes-Saint Nazaire и испанското пристанище Gijón¹⁴⁹ и целта му е да поеме между 3 % и 5 % от автомобилния трафик, който понастоящем преминава в Западните Пиринеи.

¹⁴³ Дело N726/2009 *Aide à la restructuration des activités "fret" de la SA de droit public SNCB*. Вж. IP/10/615, 26.5.2010 г.

¹⁴⁴ Дело N402/2010 *Помощ за оздравяване на Български държавни железници ЕАД (БДЖ)*. Вж. IP/10/1733.

¹⁴⁵ Дело СОМР/М.5855 *Deutsche Bahn/Arriva plc* (ОВ С 276, 13.10.2010 г., стр. 1).

¹⁴⁶ Дело СОМР/М.5655 *SNCF/LCR/Eurostar* (ОВ С 272, 8.10.2010 г., стр. 2).

¹⁴⁷ Дело СОМР/39699 *Baltic Max Feeder*. Вж. IP/10/374, 26.3.2010 г.

¹⁴⁸ Насоки относно държавната помощ, предоставяна в допълнение към финансовата помощ от Общността за създаването на морски магистрали (ОВ С 317, 12.12.2008 г., стр. 10).

¹⁴⁹ Дела N573/2009 и N647/2009 *Aide à la mise en œuvre et à l'exploitation de l'autoroute de la mer entre le port de Nantes-Saint-Nazaire (France) et le port de Gijon (Espagne) opérée par GLD Atlantique* (ОВ С 74, 24.3.2010 г., стр. 5).

133. Що се отнася до държавната помощ за финансиране на пристанищна инфраструктура, Комисията взе решение да предприеме проучване за събиране на информация, за да разбере по-добре функционирането на пристанищата и държавното финансиране на тяхната инфраструктура. Въз основа на резултатите от него Комисията ще бъде в състояние да определи надежден подход за напредък в тази област.

2.9. Пощенски услуги

134. Съгласно третата директива за пощенските услуги¹⁵⁰ повечето държави-членки ще постигнат пълно отваряне на пазара чрез премахване на оставащите запазени сектори до 31 декември 2010 г., като на единадесет държави-членки беше разрешено двугодишно удължаване¹⁵¹. Процесът на либерализиране напредва бързо и определени държави-членки (Естония, Финландия, Германия, Нидерландия, Швеция и Обединеното кралство) вече напълно отвориха своите пазари за пощенски услуги преди крайния срок. Въпреки напредъка до настоящия момент действителната конкуренция, особено в сегмента с писма, едва сега започва да се появява. Важно е да се гарантира, че евентуалната компенсация, която получава доставчикът на универсална услуга за извършването на обществена услуга, е съгласувана с действителните разходи за услугите и не представлява неправомерно предимство с цел да се гарантират равни условия между конкурентите и да се насърчи конкуренция в областта на пощенските услуги.
135. В този контекст през 2010 г. Комисията продължи своето разследване, започнато през 2007 г. по предполагаемото свръхкомпенсиране на Deutsche Post AG¹⁵² за извършване на своите задължения за универсална услуга в периода 1989—2007 г. След като Съдът на Европейския съюз потвърди анулирането на решението на Комисията от 2002 г.¹⁵³, настоящото разследване следва, както беше поискано от Съда, цялостен подход, който включва всички универсални услуги, предоставяни от Deutsche Post.
136. През 2010 г. Комисията продължи своята официална процедура по разследване, започната през 2009 г. с цел проучване дали определени мерки в полза на белгийския пощенски оператор De Post — La Poste са в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ¹⁵⁴. Настоящото разследване на Комисията, което започна на 13 юли 2009 г., напредва бързо с активното съдействие на белгийските власти и е свързано с редица мерки, включително компенсацията, предоставена от Белгия, за задачи по обществени услуги, вливане на капитал, облекчаване от пенсионни задължения, прехвърляне на сгради и данъчни облекчения.

¹⁵⁰ Директива 2008/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 февруари 2008 г. за изменение на Директива 97/67/ЕО с оглед пълното изграждане на вътрешния пазар на пощенски услуги в Общността (ОВ L 52, 27.2.2008 г., стр. 3).

¹⁵¹ Чешка република, Гърция, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Унгария, Малта, Полша, Румъния и Словакия.

¹⁵² Дело С36/2007 *Жалба срещу Германия във връзка с неправомерна държавна помощ за Deutsche Post* (ОВ С 245, 19.10.2007 г., стр. 21).

¹⁵³ Дело С-399/08 *Р Европейска комисия/Deutsche Post AG*.

¹⁵⁴ Дело С20/2009 (ex N763/2002) *Mesures en faveur de La Poste* (ОВ С 176, 29.7.2009 г., стр. 17).

137. С окончателното си решение на 26 януари 2010 г.¹⁵⁵ Комисията приключи официалната процедура по разследване, в която проучи предполагаема държавна помощ, предоставена в полза на френската La Poste под формата на неограничена държавна гаранция в резултат на нейния публичноправен статут. Комисията не оспори нито задачата за обществена услуга на La Poste, нито притежаването и контрола ѝ от държавата в контекста на неутралността на европейските правила относно имуществените режими, приложими в държавите-членки. Тя обаче счете, че държавната гаранция, произтичаща от специалния статут на La Poste, представлява несъвместима държавна помощ и следва да бъде премахната, което беше постигнато чрез преобразуване на La Poste в акционерно дружество на 1 март 2010 г.¹⁵⁶

2.10. Автомобилната промишленост

138. През 2010 г. секторът на моторни превозни средства започна да излиза от кризата, която го засегна особено тежко през 2008 и 2009 г. Освен запазване на това възстановяване бъдещите предизвикателства за този сектор включват започване на производство на по-икономични автомобили и адаптиране на производствените мрежи към нивата на търсене и нарастваща международна конкуренция. Сред потенциалните проблеми във връзка с конкуренцията са управление на необходимото реструктуриране на сектора и насърчаване на разработването на по-екологосъобразни автомобили, като същевременно се запазват равноправни условия на конкуренция.
139. На 27 май 2010 г. Комисията прие нови правила за конкуренция във връзка със споразумения между автомобилните производители и техните оторизирани дилъри, сервизи и дистрибутори на резервни части. С новата рамка се прилага регламента за групово освобождаване на вертикални споразумения, приет на 20 април 2010 г., по отношение на такива споразумения, считано от 2010 г. относно пазарите на следпродажбените услуги и считано от 2013 г. относно пазарите за продажба на нови превозни средства. Освен това Комисията прие Регламент 461/2010¹⁵⁷, в който се определят три допълнителни типични ограничителни клаузи, свързани с дистрибуцията на резервни части, и подробен набор от допълнителни насоки за оценка на вертикалните споразумения в сектора¹⁵⁸. Новите правила представляват гъвкав и пропорционален отговор на различния интензитет на конкуренцията на първичния пазар и пазарите на следпродажбени услуги и съгласуват до голяма степен с общия режим правилата, приложими по отношение на споразумения между автомобилните производители и техните оторизирани дилъри, сервизи и дистрибутори на резервни части, с общия режим.

¹⁵⁵ Дело C56/2007 *Garantie d'Etat illimitée - La Poste (France)* (ОВ L 274, 19.10.2010 г., стр. 1).

¹⁵⁶ Loi No 2010-123 du 9 février 2010 relative à l'entreprise publique La Poste et aux activités postales.

¹⁵⁷ Регламент (ЕС) № 461/2010 на Комисията от 27 май 2010 г. относно прилагането на член 101, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз към категориите вертикални споразумения и съгласувани практики в сектора на моторните превозни средства (ОВ L 129, 28.5.2010 г., стр. 52—57).

¹⁵⁸ Допълнителни насоки относно вертикалните ограничения в споразуменията за продажба и ремонт на моторни превозни средства и дистрибуцията на резервни части за моторни превозни средства (ОВ С 138, 28.5.2010 г., стр. 16).

140. През 2010 г. Комисията беше уведомена за 15 сливания в автомобилната промишленост и разреши всички в първата фаза без ангажименти. Придобиването на Volvo Cars от китайските компании Geely и Daqing¹⁵⁹ беше единственият случай, свързан с автомобилни производители.
141. Автомобилният сектор получи възможност да използва извънредни мерки за помощ, съдържащи се във временната рамка за държавна помощ, при условие че одобрените схеми не са ограничени само до тази дейност, а са отворени за всички сектори от икономиката. По-специално през февруари 2010 г. Комисията одобри плановете, за които бе уведомена от Швеция, за предоставяне на гаранция, която ще осигури достъп на Saab Automobile AB¹⁶⁰ до заем от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) за инвестиционен проект на стойност 1 млрд. EUR, свързан *inter alia* с ефективността на горивата и автомобилната безопасност. На 16 декември Комисията разреши сравнима гаранция от Швеция, която ще осигури достъп на Volvo Cars Corporation до заем в размер на 500 млн. EUR от ЕИБ за финансиране на научноизследователски и инженерни дейности, свързани с ефективност на горивата и пътна безопасност¹⁶¹.

2.11. Верига на предлагането на храни

142. През юли 2010 г. Комисията създаде форум на високо равнище за по-добре функционираща верига на предлагането на храни¹⁶². Форумът ще проучи по-специално нелоялните търговски практики в резултат на неравни условия по договорите и различните възможности за преговаряне на купувачи и продавачи. Тези практики, които трябва да се разграничават от антиконкурентните практики, обикновено попадат под националното договорно или търговско право.
143. Независимо от това няколко потенциални предизвикателства във връзка с конкуренцията засягат веригата на предлагането на храни в Европа. Подгрупата за хранителните стоки към Европейската мрежа по конкуренция продължи да функционира като оперативна мрежа за обсъждане и координация сред националните органи за защита на конкуренцията (НОЗК) във връзка с тези въпроси. Значителен брой НОЗК активно предприемат проучвания в секторите за хранителни стоки и търговия на дребно.
144. Беше отделено специално внимание на сектора на млечните продукти в контекста на трудностите, пред които бяха изправени млекопроизводителите по време на неотдавнашната криза в млекопроизводството. Следвайки препоръките на групата на високо равнище за млякото, през декември 2010 г. Комисията прие законодателно предложение¹⁶³ относно договорните

¹⁵⁹ Дело COMP/M.5789 *Geely/Daqing/Volvo Cars* (ОВ С 187, 10.7.2010 г., стр. 3).

¹⁶⁰ Дело N541/2009 *Държавни гаранции в полза на SAAB*.

¹⁶¹ Дело N520/2010 *Държавни гаранции в полза на Volvo Personvagnar AB (Volvo Cars Corporation)*.

¹⁶² Решение на Комисията от 30.7.2010 г. (ОВ С 210, 3.8.2010 г., стр. 4), Вж. също така „По-добре функционираща верига на предлагането на храни в Европа“ (COM(2009) 591 окончателен).

¹⁶³ Предложение от 9 декември 2010 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета във връзка с договорните взаимоотношения в сектора на млякото и млечните продукти (COM(2010) 728).

отношения в сектора на млякото. В предложението се разрешават преговори за колективно договаряне от организациите на млекопроизводителите, подлежащи на определени ограничения въз основа на техния дял от общия за ЕС и националния обем произведено мляко. Освен това в предложението се предвижда „предпазна клауза“, която позволява на компетентния НОЗК или Комисията да вземе решение да не се провеждат преговори от организация на производителите, когато те биха ограничили сериозно конкуренцията или биха довели до сериозна вреда за млекопреработвателите, по-специално МСП.

3. ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ПО КОНКУРЕНЦИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО С НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА

145. През 2010 г. Европейската мрежа по конкуренция (ЕМК) продължи да е изключително активен форум за дебати и обмен на добри практики относно прилагането на антиitrustовите правила на ЕС в 27-те държави-членки. Комисията беше уведомена съгласно член 11, параграф 3 от Регламент 1/2003¹⁶⁴ за 158 нови разследвания на случаи, започнати от националните органи за защита на конкуренцията (НОЗК) през 2010 г., *inter alia* в секторите на транспорта, енергетиката, производството, медиите и далекосъобщенията. Освен това броят на решенията за прилагане, за които са докладвали НОЗК и които са разгледани от Комисията, се увеличи с 36 % в сравнение с 2009 г. Както и в предишни години, през 2010 г. Комисията не започна нови процедури, за да гарантира последователност при вземането на решения.
146. Комисията отговори на две запитвания от национални съдилища (Испания и Белгия) съгласно член 15, параграф 1 от Регламент 1/2003, който позволява на националните съдии да отправят искания до Комисията за информация, с която тя разполага, или за становище по въпроси относно прилагането на правилата на ЕС относно конкуренцията.
147. Комисията представи писмени становища в три случая съгласно член 15, параграф 3 от Регламент 1/2003. Становищата бяха представени на Висшия съд на Ирландия във връзка с условията на член 101, параграф 3 от ДФЕС с конкретна насоченост към споразумения за реструктуриране, при които се намалява капацитетът, на Върховния съд на Словашката република във връзка с прилагането на принципа на икономическата приемственост между предприятия и ефективността на глобите и на последно място на Върховния съд на Нидерландия във връзка с невъзможността за данъчно приспадане на глоби.
148. Работните групи относно хоризонталните споразумения и вертикалните ограничения бяха особено активни през тази година в контекста на прегледа на съответните регламенти за групово освобождаване и придружаващите ги насоки. Беше създадена и работна група по сливанията.
149. През 2010 г. ЕМК изготви публикация на вниманието на правните и деловите среди, както и организациите на потребителите и академичните кръгове, така

¹⁶⁴ Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1—25).

наречените „Инструкции на ЕМК“, чиято цел беше повишаване на обществената осведоменост за дейностите, извършвани от ЕМК.

4. МЕЖДУНАРОДНИ ДЕЙНОСТИ

150. Комисията продължи да играе водеща роля в Международната мрежа по конкуренцията (ММК), по-специално чрез своето участие в „Проекта за второто десетилетие“ на ръководната група, който отразява ролята на ММК в глобализираната икономика. Комисията допринесе за дейността на Комитета на ОИСР по конкуренция и взе участие в трите заседания, проведени през 2010 г. Освен това тя взе участие в Шестата конференция за преразглеждане на Конференцията на Организацията на обединените нации за търговия и развитие.
151. Както и в предишни години, сътрудничеството с органите на САЩ беше активно и комисарят по конкуренцията редовно се среща със своите колеги от САЩ, председателят на FTC (Служба за федерална търговия) Jon Leibowitz и Christine Varney, заместник-министър на правосъдието. През 2010 г. бяха разследвани редица важни случаи във връзка с антитръстовите правила и сливания, които засягаха пазарите на ЕС и САЩ. Добрите практики на ЕС и САЩ относно сътрудничеството при прегледа на сливанията се оказаха полезна рамка например в случаите Cisco/Tandberg и Novartis/Alcon.
152. През декември 2010 г. Съветът даде мандат на Комисията да проведе преговори относно споразумение за сътрудничество с Швейцарската конфедерация по въпроси, свързани с конкуренцията. Това споразумение следва да се основава на споразуменията, сключени до настоящия момент със Съединените щати, Канада, Япония и Корея, и би могло освен това да включва разпоредби за обмен на поверителна информация.
153. Сътрудничеството с Китай остана приоритет през 2010 г. Освен редовните дебати относно антимонополния закон и законодателството за неговото прилагане, на срещи на високо равнище съответно в Пекин и Брюксел бяха обсъдени и въпроси, свързани с конкретни случаи.
154. Тясното техническо сътрудничество между ГД „Конкуренция“ и комисията за защита на конкуренцията на Индия продължи и през 2010 г., по-специално в областите на ограничителните споразумения, злоупотребата с господстващо положение и контрола върху сливанията.
155. ГД „Конкуренция“ играе активна роля в провеждащите се понастоящем преговори относно споразумения за свободна търговия (ССТ) и други двустранни споразумения с голям брой отделни трети държави или групи от трети държави. По-специално на 16 септември 2010 г. Съветът по външни работи разреши подписването на ССТ между ЕС и Корея, което е първото споразумение, съдържащо забрана за определени видове субсидии. Освен това ЕС приключи преговорите за ССТ, съдържащи глава относно конкуренцията, с някои страни от Андската общност (Колумбия и Перу), както и с държави от Централна Америка.

156. Хърватия и Турция постигнаха съществен напредък в изпълнението на критериите за отваряне на глава „Конкуренция“ от изискванията за присъединяване към ЕС. През юни Съветът реши да започне преговорите за присъединяване по глава „Конкуренция“ с Хърватия, а през октомври 2010 г. турският парламент прие закон за държавната помощ.

5. ДИАЛОГ С ОРГАНИЗАЦИИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

157. През 2010 г. беше осъществена консултация с подгрупата за конкуренция към Европейската консултативна група на потребителите (ЕКГП), която се състои от един представител на националните организации на потребителите от всяка държава-членка и един представител на Европейската асоциация на потребителите (BEUC), относно важни въпроси като вертикалните ограничения и средствата за правна защита и подгрупата публикува становище относно искове за обезщетение¹⁶⁵, което бе одобрено от ЕКГП на пленарно заседание.
158. На уебсайта на ГД „Конкуренция“ бе оформен потребителски кът, който е достъпен на всички официални езици на ЕС от средата на 2010 г. насам. Уебсайтът представя с прости думи ролята на политиката на конкуренция и основните случаи във връзка с конкуренцията.
159. ГД „Конкуренция“ публикува резултатите от първото цялостно проучване сред заинтересованите страни относно техните схващания във връзка с качеството на действията на ГД „Конкуренция“¹⁶⁶. Проучването беше осъществено на два етапа от две независими организации за пазарни проучвания сред професионални заинтересовани страни и граждани от всички държави-членки на ЕС¹⁶⁷. В проучването беше подчертано значителното удовлетворение от ефективната дейност на ГД „Конкуренция“ и почтеността на нейния персонал. Освен това в проучването бяха представени няколко области на конструктивни критики, заедно с предложения за подобрения.

6. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

160. След изборите за Европейски парламент през 2009 г. и началото на новия мандат на Комисията през 2010 г., през октомври 2010 г. беше прието новото рамково споразумение между двете институции¹⁶⁸.
161. През 2010 г. Парламентът прие резолюции във връзка с доклада относно политиката на конкуренция за 2008 г., регламента за групово освобождаване за моторните превозни средства, хоризонталните споразумения и решението на Съвета относно държавната помощ за закриването на неконкурентоспособни

¹⁶⁵ Може да бъде намерено на адрес: http://ec.europa.eu/consumers/empowerment/eccg_en.htm

¹⁶⁶ Може да бъде намерено на адрес: http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/surveys_en.html

¹⁶⁷ Проучване Флаш Евробарометър „Как гражданите на ЕС възприемат политиката на конкуренция“, проведено от Галъп Унгария и качествено проучване на Евробарометър „Проучване на ГД „Конкуренция“ относно заинтересованите страни“, проведено от TNS qual+.

¹⁶⁸ Рамково споразумение от 20 октомври 2010 г. относно отношенията между Европейския парламент и Комисията.

въглищни мини. Освен редовния диалог между комисаря и комисията по икономически и парични въпроси (ECON) през юни и ноември, през октомври заместник-председателят на Комисията Алмуня обяви пред членовете на комисията ECON удължаването на временните правила за държавна помощ, приети в отговор на финансовата и икономическата криза.

162. Комисията си сътрудничи тясно със Съвета, като го информира за важни инициативи за политики в областта на конкуренцията, по-специално във връзка с временните мерки за държавна помощ в контекста на финансовата и икономическата криза. Решението на Съвета относно държавната помощ за закриването на неконкурентоспособни въглищни мини също представляваше важно досие.
163. След като беше уведомен от Комисията, Европейският икономически и социален комитет прие становища във връзка с доклада относно политиката на конкуренция за 2008 г., неконкурентоспособните въглищни мини, корабостроенето и РГО за моторните превозни средства, като по този начин допринесе към политическите дебати в областта на политиката на конкуренция.